

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών

Τμήμα λογιστικής και χρηματοοικονομικής

ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ

Στην Λογιστική και Ελεγκτική

«Φορολογικές πολιτικές και ανταγωνιστικότητα μικρομεσαίων
επιχειρήσεων στη Ν. Ευρώπη»

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : ΜΕΤΑΞΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ : ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗ ΚΑΤΕΡΙΝΑ

Βόλος, 2020

Πίνακας περιεχομένων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	
1. ΟΙ ΠΡΟΟΤΙΚΕΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	
1.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ.....	
1.2 Η ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ.....	
1.3 ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΩΝ ΕΜΒΑΣΜΑΤΩΝ	
2 Η ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΗ ΝΟΤΙΑ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	
2.2 Η ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ	
2.3 Η ΜΕΤΡΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	
3 ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΑΓΟΡΕΣ.....	
3.2 ΟΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ	
4 Η ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ.....	
4.2 Ο ΡΥΘΜΟΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ	
5 ΟΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	
5.2 ΕΛΛΑΔΑ	
5.3 ΙΣΠΑΝΙΑ	
6 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....	
6.2 ΠΑΝΕΛ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	
6.3 ΜΕΘΟΔΟΣ ΕΛΑΧΙΣΤΩΝ ΤΕΤΡΑΓΩΝΩΝ.....	
6.4 ΒΑΣΙΚΗ ΕΞΙΣΩΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΒΛΗΤΩΝ.....	
7 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.....	
ΣΥΖΗΤΗΣΗ.....	
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΠΗΓΕΣ	

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

Βεβαιώνω ότι είμαι συγγραφέας αυτής της διπλωματικής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στη διπλωματική εργασία. Επίσης έχω αναφέρει τις όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε αυτές αναφέρονται ακριβώς είτε παραφρασμένες. Επίσης βεβαιώνω ότι αυτή η πτυχιακή εργασία προετοιμάστηκε από εμένα προσωπικά ειδικά για τις απαιτήσεις του Διατμηματικού Προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών στην «Λογιστική και Ελεγκτική» Τμήματα Οικονομικών Επιστημών Χρηματοοικονομικής και Λογιστικής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος 2020.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι περισσότερες χώρες έχουν υψηλό και, γενικά, επίμονο έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών περίπου 10% του ΑΕΠ. Τυχόν μειώσεις του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών τα τελευταία χρόνια σημειώθηκαν κυρίως λόγω της μείωσης της ζήτησης εισαγωγών που σχετίζεται με την κρίση. Στην περιοχή της Νότιας Ευρώπης δεν αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το 20% του ΑΕΠ. Στα δύο κράτη μέλη της ΕΕ της Νότιας Ευρώπης, στην Ισπανία και στην Ιταλία δηλαδή στην η αναλογία αυτή είναι περισσότερο από τριπλάσια. Ωστόσο, σχεδόν όλες οι οικονομίες των Βαλκανίων έχουν καταφέρει να αυξήσουν τις εξαγωγές αγαθών τους ως ποσοστό του ΑΕΠ, σε σύγκριση με την προ κρίσης περίοδο.¹

Ενώ ο τεχνολογικά καθοδηγούμενος τομέας των μηχανημάτων και της κατασκευής οχημάτων είναι η ραχοκοκαλιά της γερμανικής βιομηχανίας και του NMS-5, εξακολουθεί να είναι πολύ μικρός στα Δυτικά Βαλκάνια. Η χημική βιομηχανία είναι μάλλον ανεπαρκώς ανεπτυγμένη, επίσης. Ωστόσο, και οι δύο τομείς υψηλής τεχνολογίας σημειώθηκαν πρόσφατα αύξηση των εξαγωγών. Η αύξηση του κόστους εργασίας ανά μονάδα σε σχέση με το γερμανικό επίπεδο, σε συνδυασμό με το αυξανόμενο μερίδιο των εξαγωγών στην αγορά της ΕΕ, αντικατοπτρίζει την υψηλότερη ποιότητα των αγαθών που εξάγονται τώρα από τα περισσότερα κράτη των Δυτικών Βαλκανίων. Η Κροατία, η Σερβία, η Βοσνία και Ερζεγοβίνη και η ΠΓΔΜ, ειδικότερα, είναι συγκριτικά καλά ενσωματωμένες στα διεθνή δίκτυα παραγωγής, ενώ η Αλβανία, το Κοσσυφοπέδιο και το Μαυροβούνιο εξακολουθούν να είναι ανεπαρκώς ενσωματωμένες. Περίπου το 60% των εξαγωγών από χώρες των Δυτικών Βαλκανίων προέρχονται από βιομηχανίες χαμηλής τεχνολογίας. Όπως και σε άλλες χώρες της Νότιας Ευρώπης στο παρελθόν, οι χώρες, Ιταλία και Ισπανία έχουν χάσει σιγά-σιγά τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα σε πολλές από αυτές τις βιομηχανίες την τελευταία δεκαετία. Η σταδιακή μετάβαση προς μια βιομηχανία μέσης τεχνολογίας είναι προβλέψιμη και αναγκαία.²

¹Pere E, and Hashorova A. (2013). Business regulation and economic growth in the Western Balkan countries. *Eastern Journal of European Studies*.

²Gruda, S and Lindita M, (2018). *SMEs development and competition policy in Albania, Economics Scholl Tirana*. The Institute for Central and Eastern Europe and the Balkans, School of Economics Tirana University.

Ο τομέας των υπηρεσιών (συμπεριλαμβανομένων των κατασκευών) είναι ο σημαντικότερος οικονομικός τομέας σε όλες τις χώρες της Ε.Ε. Αντιπροσωπεύει το 66% της συνολικής προστιθέμενης αξίας στην Ιταλία και μέχρι το 79% στην Ισπανία, αντιπροσωπεύοντας το 60% έως 82% της απασχόλησης. Στην Ισπανία, στην Ιταλία, υπήρχαν ορισμένες διαρθρωτικές ανισορροπίες πριν από την κρίση, με μεροληψία προς τις κατασκευές και τις μη εμπορεύσιμες υπηρεσίες. Ενώ το εμπορικό ισοζύγιο των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων παρουσιάζει υψηλό έλλειμμα, το ισοζύγιο υπηρεσιών είναι θετικό. Οι εξαγωγές υπηρεσιών έχουν ιδιαίτερη σημασία στην Ιταλία, στην Ισπανία χάρη στον τουρισμό. Το ελεύθερο εμπόριο υπηρεσιών προωθείται στο πλαίσιο της GATS και της CEFTA και από στενότερους δεσμούς με την ΕΕ. Για τις περισσότερες χώρες της περιοχής, οι διοικητικοί και τεχνικοί εμπορικοί φραγμοί εξακολουθούν να αποτελούν εμπόδιο.

Η κατάσταση σε αυτόν τον τομέα βελτιώνεται καθώς η ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση προχωρά. Γενικότερα, αυτό ισχύει και για την ποιότητα των δημόσιων θεσμών στους νομοθετικούς, δικαστικούς και εκτελεστικούς κλάδους της κυβέρνησης. Αν και εξακολουθούν να είναι σε μεγάλο βαθμό υπανάπτυκτες επί του παρόντος, οι υποδομές δημόσιων μεταφορών έχουν αναβαθμιστεί κυρίως τα τελευταία χρόνια, τουλάχιστον όσον αφορά τους δρόμους. Η παροχή ηλεκτρικής ενέργειας εξακολουθεί να αποτελεί πρόβλημα μόνο σε πολύ περιορισμένες περιπτώσεις.³

Η ποιότητα του ανθρώπινου κεφαλαίου είναι γενικά χαμηλότερη από εκείνη της ομάδας αναφοράς. Ωστόσο, ορισμένες στατιστικές τάσεις δείχνουν βελτίωση. Στην πραγματικότητα, η τεχνική και επαγγελματική ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση φαίνεται να είναι πιο διαδεδομένη από ό,τι στην ομάδα αναφοράς. Ωστόσο, αυτό δεν οδηγεί σε υψηλότερη απασχόληση των τεχνικών και των μηχανικών.

Η αγορά εργασίας στις χώρες αυτές χαρακτηρίζεται από χαμηλά ποσοστά συμμετοχής και απασχόλησης, σε συνδυασμό με την υψηλή και επίμονη ανεργία. Οι γυναίκες και οι νέοι αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα μειονεκτήματα στην αγορά εργασίας. Η επαγγελματική κατάρτιση είναι ξεπερασμένη και δεν συμβαδίζει με τις απαιτήσεις της σημερινής αγοράς εργασίας. Παραδοσιακά, η μετανάστευση συνέβαλε στον μετριασμό των

³Leitner, K-H and Güldenbergl. S. (2018). Generic strategies and firm performance in SMEs: a longitudinal study of Austrian SMEs. *Small Bus Econ.* 35(1), pp. 169-189.

προβλημάτων της αγοράς εργασίας στην περιοχή, με τα εμβάσματα από διακινούμενους εργαζόμενους να αποτελούν σημαντική πηγή εισοδήματος. Οι επαγγελματικές σχολές πρέπει να αναβαθμιστούν, να βελτιωθεί η κατάρτιση των εκπαιδευτικών και τα προγράμματα σπουδών πρέπει να επικαιροποιηθούν σε συντονισμό με τους εργοδότες και τις συνδικαλιστικές οργανώσεις. Η εισαγωγή ενός διττού συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης, για παράδειγμα, θα απαιτούσε πολιτική στήριξη καθώς και την προθυμία των κατάλληλων εταιρειών να παράσχουν τέτοια κατάρτιση. Οι ενεργές πολιτικές για την αγορά εργασίας θα πρέπει να εντατικοποιηθούν και να εφαρμοστούν με σαφή εστίαση σε κάθε ομάδα-στόχο (Macej, S.2018).

Συνολικά, η αγορά εργασίας βρίσκεται σε κακή κατάσταση, ακόμη και αν το ποσοστό ανεργίας, κατά μέσο όρο, παρέμεινε σταθερό (αν και υψηλό) στο 23% στις επτά χώρες της Νότιας Ευρώπης παρά την κρίση. Αυτό, ωστόσο, οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στη στασιμότητα της αύξησης του πληθυσμού και της γήρανσης του πληθυσμού. Εκτός από την εκτεταμένη μετανάστευση, η ανεπαρκής αποτελεσματικότητα της αγοράς εργασίας αντικατοπτρίζεται επίσης στο υψηλό ποσοστό απασχόλησης στη γεωργία επιβίωσης και στον μεγάλο αριθμό αυτοαπασχολούμενων. (Pere E, Hashorova A., 2013).

Η υπερπροσφορά διαθέσιμης ή επισφαλούς εργασίας εξηγεί επίσης γιατί οι εργοδότες στα Δυτικά Βαλκάνια μπορούν να είναι σχετικά ευέλικτοι όσον είναι όσον το προσλαμβάνουν και απολύουν εργαζόμενους. Ο καθορισμός των μισθών στις χώρες της Ευρώπης λαμβάνει χώρα σε μεγάλο βαθμό σε επίπεδο επιχείρησης, και οι σχέσεις μεταξύ εργαζομένων και εργοδοτών τείνουν να είναι συγκρουσιακές. Ένας υψηλότερος βαθμός συνεργασίας μεταξύ των κοινωνικών εταίρων και ο πιο συγκεντρωτικός καθορισμός των μισθών θα μπορούσε να οδηγήσει σε μια αποτελεσματικότερη μισθολογική πολιτική και να συμβάλει στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας (Pere E, Hashorova A., 2013).

Ενώ η προσφορά εργατικού δυναμικού στην Ευρώπη είναι άφθονη, η προσφορά χρηματοδότησης εξακολουθεί να φαίνεται πολύ περιορισμένη ως αποτέλεσμα της κρίσης. Τα επιτόκια δανεισμού σε πραγματικούς όρους είναι πολύ υψηλά, το μερίδιο των μη εξυπηρετούμενων δανείων αυξάνεται σταθερά, ενώ η αύξηση των τραπεζικών δανείων έχει σταματήσει, δημιουργώντας έτσι έναν φαύλο κύκλο καθώς η οικονομική ανάπτυξη παραμένει χαμηλή. Οι ρυθμιστικές και εποπτικές αρχές του χρηματοπιστωτικού τομέα ήταν μάλλον επιεικής προς τις τράπεζες, αυξάνοντας έτσι τις προσδοκίες τους για τη διάσωση.

Απαιτείται επείγοντως πιο αποφασιστική δράση για την εξάλειψη των επιλογών παθητικής συμπεριφοράς των τραπεζών, συμπεριλαμβανομένης της εισαγωγής υψηλότερων δεικτών κεφαλαίου. Επιπλέον, είναι σημαντικό να βελτιωθεί σημαντικά η ποιότητα των νέων δανείων και να ενθαρρυνθούν οι τράπεζες να παράσχουν χρηματοδότηση για καινοτόμα έργα που ενδέχεται να αποφέρουν υψηλά κέρδη.

Αυτό περιλαμβάνει μέτρα στο πλαίσιο των λεγόμενων αξιολογήσεων ποιότητας στοιχείων ενεργητικού (AQRs) που αποσκοπούν στην ενίσχυση της διαφάνειας των χαρτοφυλακίων πιστώσεων και περιλαμβάνουν αξιολόγηση των τραπεζικών περιουσιακών στοιχείων από τις εποπτικές αρχές. Στο πλαίσιο αυτό, συνιστάται στις χώρες να υιοθετήσουν τα πρότυπα που εμφανίζονται επί του παρόντος εντός της ΕΕ. Για ορισμένες χώρες – δηλαδή την Ισπανία και την Ιταλία θα πρέπει να εξεταστεί το ενδεχόμενο δημιουργίας μιας κακής τράπεζας για την αντιμετώπιση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, μετά από αποτελεσματική AQR και ανεξάρτητες προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων. (Gruda, S and Lindita M, 2018).

1. ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

1.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Ο τρόπος να πετύχει κανείς στην αγορά είναι να αναζητήσει ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα και χρησιμοποιώντας τα για να αποκτήσουν μια σταθερή θέση στην αγορά. Το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα πρέπει να είναι με βάση τη μακροπρόθεσμη διαφοροποίηση από άλλες εταιρείες για να χτίσουν τη δική τους ισχυρή ταυτότητα. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό όσον αφορά τον ανταγωνισμό στον τομέα. Εύρεση ενός στην αγορά παρεμποδίζεται από τον ανταγωνισμό υπό την επήρεια που ονομάζεται διαγωνισμός και αυτό οφείλεται σε σειρές ανταγωνιστικών προϊόντων και υπηρεσιών και ανταγωνιστική παραγωγή και εμπόριο.

Δε θα πρέπει κάποιος που ασχολείται να αναζητάει απλώς την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων στην οικονομική υγεία, κατασκευή, εμπορία, διαχείριση κ.λπ. Είναι απαραίτητο να εξεταστεί η ανταγωνιστικότητα όσον αφορά τις νέες διαστάσεις που μπορεί να εκδηλωθούν σε διαφορετικές μορφές από το σχέδιο της εταιρείας μέσω του εταιρικού κλίματος, της επικοινωνίας και άλλων χαρακτηριστικών της.

Υπάρχει ανάγκη αντιμετώπισης των μαλακών παραγόντων της ανταγωνιστικότητας, οι οποίοι σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις αποτελούν το άλφα και το ωμέγα στις επιχειρήσεων, καθώς και στην ταυτότητα, την ακεραιότητα, την κυριαρχία και την κινητικότητα των επιχειρήσεων. Η διαδικασία ξεκινά με τη διαμόρφωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων ξεκινώντας από τις εξωτερικές δυνατότητες (πόροι) της εταιρείας, η οποία εξελίσσεται περαιτέρω σε άλλα συνεχόμενα επίπεδα στο ανταγωνιστικό δυναμικό. Αυτή η διαδικασία συλλαμβάνει το μοτίβο της ανταγωνιστικότητας.

Σύμφωνα με τον Wang (2006), το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ εντοπίζεται η έννοια της διεθνούς ανταγωνιστικότητας ως επιχείρηση από μια χώρα που διαθέτει μεγαλύτερη ικανότητα και δυνατότητα παροχής καλύτερη ποιότητα και χαμηλότερη τιμή σε προϊόντα ή υπηρεσίες από τους ντόπιους και ξένους ανταγωνιστές. Ο Wang (2006) επισημαίνει τους βασικούς παράγοντες που επηρεάζουν τη διεθνή ανταγωνιστικότητα, οι οποίοι είναι η ποιότητα και η τιμή. Το 2003, το Διεθνές Ινστιτούτο Ανάπτυξης Διαχείρισης(IMD) είχε δηλώσει ότι η διεθνής ανταγωνιστικότητα της μιας χώρα εκπροσωπείται από τη δική της

ικανότητα να δημιουργεί και να διατηρεί ένα περιβάλλον για επιχειρήσεις, ώστε οι άνθρωποι της να μπορούν να έχουν περισσότερη αξία και πλούτο. (Gruda, S., Lindita M, 2018).

Δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι οι μελέτες του IMD έχουν πληρώσει μεγαλύτερη προσοχή στις σχέσεις μεταξύ του εθνικού περιβάλλοντος και στη διαδικασία δημιουργίας πλούτου μιας χώρας. Αυτές οι μελέτες αναπόφευκτα περιελάμβαναν την αλληλεπίδραση της οικονομικής λειτουργίας, αποτελεσματικότητας της κυβέρνησης, των επιχειρήσεων και των υποδομών που καθορίζουν ότι συμβάλλουν στη δημιουργία πλούτου μιας χώρας στο συνολικό περιβάλλον.

Ο Liu (2008) υποστηρίζει μια άποψη της διεθνούς ανταγωνιστικότητας ως σύνθεση της εθνικής ανταγωνιστικότητας, της βιομηχανικής ανταγωνιστικότητας και την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, των προϊόντων ή υπηρεσιών.

Ο Porter (1985) παρουσιάζει την στρατηγική ανταγωνιστικότητας που περιλαμβάνει

- (1) συνολική ηγεσία κόστους,
- (2) διαφοροποίηση,
- (3) κόστος και διαφοροποίηση, τα οποία επικεντρώνεται σε ότι προτείνουν οι επιχειρήσεις, που θα μπορούσαν να επιλέξουν τις κατάλληλες στρατηγικές ανάπτυξης ανάλογα με τα δυνατά και αδύνατα σημεία τους.

Η κάθε επιχείρηση παρουσιάζει εταιρική ταυτότητα, δηλαδή τη δική της προσωπικότητα. Περιλαμβάνει επίσης την εύρεση και κατανόηση της αποστολής, του ρόλου και της αυτοεικόνας. Θεωρείται ως ένα σύνολο εσωτερικών και εξωτερικών χαρακτήρων, οι οποίοι προσδιορίζουν το πραγματικό περιβάλλον (Macej,2018).

Σταδιακά η ταυτότητα γίνεται ο βασικός παράγοντας για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων. Μπορούν να οριστούν διαφορετικοί χαρακτήρες, αλλά αυτοί οι πέντε είναι οι εξής:

1. Ιδέα - η ιδέα του φορέα που αντιπροσωπεύει την ουσία της επιχείρησης, το διεισδυτικό όραμα καθώς μια εταιρεία ωριμάζει σε επιχειρηματικά σχέδια,
2. αντιπροσωπευτικός χώρος (τοτέμ) - τοποθεσία, τόπος, αντικείμενο που ενσωματώνει η ιδέα της χωρικής μορφής,

3. σχεδιασμός - αισθητικές οπτικοακουστικές ιδέες εικόνας που αναπτύχθηκαν από τοτέμ και άλλα χαρακτηριστικά της ταυτότητας,

4. τελετουργικό - η συμπεριφορά, η επικοινωνία και οι διαδικασίες που προέρχονται από τις ιδέες και εφαρμόζει το περιεχόμενό της,

5. καινοτομία - η διαδικασία μετάβασης του σχεδιασμού και της ανάπτυξης ιδεών του τοτέμ σε νέες μορφές τελετουργίας. Δεν έχει σημασία πόσους παράγοντες ταυτότητας ορίζονται, αλλά είναι απαραίτητοι. Το γεγονός είναι ότι μια ανταγωνιστική εταιρεία χαρακτηρίζεται από την ωρίμανση της ταυτότητας και της ακεραιότητας του μια δομημένη ταυτότητα.

Η ακεραιότητα της επιχείρησης έχει τη συνοχή της και εμπλέκεται σε δύο όρους. Από τη μία πλευρά, η ευελιξία και ο δυναμισμός του δεδομένου ότι οι εργαζόμενοι έχουν τη δική τους ταυτότητα. Από την άλλη πλευρά, συνδυασμό με ένα σύνολο εξατομικευμένων ταυτοτήτων που σημαίνουν πράγματα για την επιχείρηση.

Εάν υπάρχει ένας ή ο άλλος χαρακτήρας, η εταιρεία δημιουργεί πρόβλημα και όχι μόνο οικονομικό. Ο στόχος είναι να βρεθεί η ακεραιότητα και η ανάπτυξη του δυναμικού της εταιρείας χωρίς να διαταράξει τη συνοχή της με στόχο την ενίσχυση της συνολικής θέσης του οργανισμού.

Η κινητικότητα είναι μια δυναμική προσπάθεια της επιχείρησης με τη μορφή ικανοτήτων που ανταποκρίνεται στις αλλαγές εντός και εκτός της εταιρείας. Υπάρχει μια κίνηση στο χρόνο και στις εταιρείες, όπως η κίνηση υλικών και άυλων στοιχείων, οι σχέσεις και οι επιχειρηματικές δραστηριότητες. Είναι η ικανότητα και η δυνατότητα των επιχειρήσεων να προσαρμόζεται και να εξελίσσεται σε σχέση με τα εσωτερικά και εξωτερικά ερεθίσματα.

Η κυριαρχία χαρακτηρίζει τη θέση της εταιρείας στο περιβάλλον. Η κυριαρχία αντικατοπτρίζεται από το γεγονός ότι ο οργανισμός έχει τη γνήσια ευκαιρία να αποφασίσει αποτελεσματικά για την ανάπτυξή του και ταυτόχρονα αφορά την πραγματική δυνατότητα αποτελεσματικής εφαρμογής αυτών των αποφάσεων.

Σύγχρονη ευρωπαϊκή πολιτική για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις

Ο κύριος στόχος της σύγχρονης πολιτικής για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) είναι η ένταξη τους στις κατευθυντήριες γραμμές των εθνικών πολιτικών και της κοινοτικής πολιτικής την εφαρμογή της αρχή «σκεφτείτε πρώτα μικρά». Για να καταστεί αποτελεσματική αυτή η πολιτική, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καθοδηγείται από δεσμεύσεις που προσδιορίζονται σε πέντε κύριους τομείς:

1. Περιορισμός της γραφειοκρατίας
2. Βελτίωση της πρόσβασης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στις αγορές
3. Προώθηση της επιχειρηματικότητας και των δεξιοτήτων
4. Βελτίωση του αναπτυξιακού δυναμικού των μικρομεσαίων επιχειρήσεων
5. Ενίσχυση του διαλόγου και της διαβούλευσης με τους ενδιαφερόμενους στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Αυτοί οι πέντε τομείς επιτυγχάνονται με την ένταξη τους στις κοινοτικές πολιτικές όπως οι ανταγωνιστικές πολιτικές, η έρευνα, η συνοχή, η αγροτική ανάπτυξη και επίσης στον τομέα της καινοτομίας και της βιομηχανικής πολιτικής.

Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη δυνατότητα χρηματοδότησης, υποστήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Το επίκεντρο της σύγχρονης πολιτικής για αυτές, προσθέτοντας επιπλέον το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στα συμπεράσματά της την άνοιξη του 2006, τα οποία κάλεσαν τα κράτη μέλη να απελευθερώσουν το επιχειρηματικό δυναμικό της ΕΕ που υιοθετεί τις πέντε δράσεις προτεραιότητας:

1. Δημιουργία ενός σύστημα ενιαίας εξυπηρέτησης που θα επιτρέπει στην εταιρεία γρήγορα και εύκολα να μειώσει τον μέσο χρόνο δημιουργίας μιας επιχείρησης για μία εβδομάδα,
2. ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας, μεταξύ άλλων μέσω της εκπαίδευσης για την επιχειρηματικότητα και εκπαίδευση,
3. Η πρόσληψη του πρώτου υπαλλήλου θα πρέπει να αντιμετωπίζεται με ένα μόνο διοικητικό εξουσία
4. Η αρχή της «σκέψης πρώτα μικρή» θεμελιώδης αρχή όλων σχετική νομοθεσία και τη συστηματική εφαρμογή της,
5. διευκολύνει την πρόσβαση των ΜΜΕ στις δημόσιες συμβάσεις

Η λεγόμενη σύγχρονη πολιτική για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, η οποία ξεκίνησε το 2005 και βασίζεται στις αρχές της ενότητας, του ανοίγματος και της προληπτικής προσέγγισης, αρχίζει να έχει επιτυχία όχι μόνο ευρεία αλλά και από τα κράτη μέλη και τις περιφέρειές τους. Όχι μόνο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα κράτη μέλη, αλλά επιτυγχάνουν επίσης σημαντική πρόοδο και το 2007 έγινε η εφαρμογή των βημάτων για τη δημιουργία ενός καλύτερου επιχειρηματικού κλίματος, της συμπερίληψης των θεμάτων σχετικά με τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις στους κύριους τομείς των πολιτικών τους και ενθαρρύνει περισσότερους ανθρώπους να γίνουν επιχειρηματίες.

Σε επίπεδο ΕΕ τα τελευταία χρόνια πραγματοποιήθηκαν πολλές διασκέψεις για το θέμα της επιχειρηματικότητας των και σε αυτές τις διασκέψεις εμπνεύστηκαν οι ηγέτες της ΕΕ, την ανάπτυξη πρωτοβουλιών τόσο νομοθετικών όσο και διοικητικών προτάσεων και συστάσεις για τη βελτίωση της κατάστασης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Στην τρέχουσα περίοδο του κύκλου της Λισαβόνας 2008 - 2010 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποσκοπεί στην απελευθέρωση του πλήρους δυναμικού των μικρομεσαίων επιχειρήσεων για ανάπτυξη και απασχόληση και πλήρη χρήση της καινοτόμου ικανότητάς τους. Κατά την περίοδο πρόκειται να επικεντρωθεί στην ποικιλομορφία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων: εταιρείες βιοτεχνίας, κοινωνικές επιχειρήσεις και νοικοκυριά επιχειρήσεις που έχουν το πιθανό κίνητρο να ενισχύσουν την ευρωπαϊκή ανάπτυξη, την καινοτομία, τοπική ανάπτυξη και απασχόληση. Αυτή είναι μια πρωτοβουλία που δημιουργήθηκε για να βοηθήσει το Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2008 κάλεσε το νόμο για τις μικρές επιχειρήσεις για την Ευρώπη.

Στην ΕΕ, συνολικά 23 εκατομμύρια μικρομεσαίες επιχειρήσεις που αντιστοιχούσαν στα 2/3 των μικρομεσαίων επιχειρήσεων παγκοσμίως απασχόληση και αυτό το μερίδιο αυξήθηκε ακόμη περισσότερο.

Αποτελεί το 99% όλων των επιχειρήσεων. Σύμφωνα με την τελευταία ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το μερίδιο των ΜΜΕ σε νέες θέσεις εργασίας έχει το 80%. Ακριβώς όπως αυτές οι εταιρείες αναπτύσσονται και καινοτομούν, παρακάμπτονται από τους πολίτες της ΕΕ που τείνουν στην επιχειρηματικότητα. Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις συμβάλλουν σημαντικά στα βελτιωμένα φιλικά προς το περιβάλλον προϊόντα.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ήθελε τον Ιούνιο 2008 για την ενίσχυση της θέσης τους μακροπρόθεσμη πρωτοβουλία για τις μικρές επιχειρήσεις. Η πρωτοβουλία περιλαμβάνει πολλά μέτρα στήριξης για τη βελτίωση της σχέσης των εργαζομένων από την ΕΕ με την αυτοαπασχόληση, ότι η ΕΕ προτιμά το 45% των πολιτών ενώ στις ΗΠΑ είναι 61%.

Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις έχουν σημαντικό αντίκτυπο στις επιχειρήσεις στον τομέα της οικονομικής ανάπτυξης και κοινωνική και περιφερειακή συνοχή. Αντιπροσωπεύουν σχεδόν το 70% της συνολικής απασχόλησης στην Ευρώπη και παρέχει το μεγαλύτερο μέρος του καθαρού αριθμού θέσεων εργασίας. Εκτός από το μικρού και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις και επιχειρηματικότητα γίνονται όλο και πιο σημαντικές για οικονομική ανάπτυξη στο πλαίσιο μιας παγκόσμιας οικονομίας που βασίζεται στη γνώση.

Παρ'όλο που έχει επιτευχθεί σημαντική πρόοδος χάρη στην ολοκληρωμένη πολιτική για τις μικρές και οι μεσαίες επιχειρήσεις δείχνουν ότι οι ευρωπαϊκές μικρομεσαίες επιχειρήσεις δεν τις χρησιμοποιούν για δυναμικό πλήρως. Συγκεκριμένα, η αύξηση της παραγωγικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην ΕΕ είναι συχνά μικρότερη, καινοτομούν λιγότερο και η περίοδος μετά την έναρξη της ανάπτυξής τους είναι πιο αργή από τους ομολόγους τους στις ΗΠΑ. Μολονότι διαμορφώνεται η τρέχουσα πολιτική της ΕΕ για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις για καλή πρόοδο και πολλά από αυτά τα προβλήματα έχουν συμπεριληφθεί στους στόχους της, δείχνει την χαμηλότερη απόδοση σε σύγκριση με τις ΗΠΑ για τις οποίες υπάρχει περιθώριο βελτίωσης.

Ο "Small Business Act", που εκδόθηκε στις 25 Ιουνίου 2008, είναι ένα πακέτο μέτρων νομικά και μη, τα οποία θα πρέπει να οδηγήσουν στην εξάλειψη των προβλημάτων που περιορίζουν την απόδοση των επιχειρήσεων αυτών. Τα επίμονα προβλήματα που εντοπίζονται μπορούν να θεωρηθούν ότι είναι δύο ειδών:

- Θέματα που σχετίζονται με το συντονισμό ή την εφαρμογή των υφιστάμενων πολιτικών.
- Το συνεχιζόμενο χάσμα στην αγορά ή στη νομοθεσία που δεν αντιμετωπίζεται επαρκώς από τις υπάρχουσες πολιτικές.

Η πρώτη ομάδα μπορεί να περιλαμβάνει προβλήματα που σχετίζονται με τον αντίκτυπο της νομοθεσίας σχετικά με τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, δύσκολη πρόσβαση στις εγχώριες επιχειρήσεις αλλά και στις διεθνείς αγορές, φτωχές στην πρόσβαση, στις δημόσιες συμβάσεις και ότι το ζήτημα της επιχειρηματικότητας εξακολουθεί να αντικατοπτρίζεται στις πολιτικές εκπαίδευσης και κατάρτισης. Η δεύτερη ομάδα θα περιλαμβάνει προβλήματα από την έλλειψη γυναικείας απασχόλησης, τα προβλήματα πρόσβασης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων σε πρότυπα και την επακόλουθη χρήση τους, την έλλειψη πρόσβασης σε χρηματοδότηση, μικροπιστώσεις και επιχειρηματικά κεφάλαια. Δεδομένων των

προβλημάτων που αναφέρονται παραπάνω στην πρωτοβουλία, "Small Business Act" αυτό καθόρισε έναν αριθμό στόχων. Ο κύριος στόχος είναι η απελευθέρωση του πλήρους δυναμικού των ευρωπαϊκών μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην αύξηση της απασχόλησης και αξιοποιούν πλήρως την ικανότητα καινοτομίας τους ώστε να συμβάλει στους στόχους της εταιρικής σχέσης της Λισαβόνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση που ανανεώθηκε το 2005.

Για την επίτευξη των κύριων στόχων έχουν καθοριστεί δύο συγκεκριμένα στόχοι:

1. Βελτίωση της εφαρμογής της «πράσινης MME» και συντονισμός στις υφιστάμενες πολιτικές
2. Αντιμετώπιση των επίμονων κενών στη νομοθεσία και στην αγορά των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που αντιμετωπίζει η ΕΕ. Η ΕΕ μέσω της Ευρωπαϊκής Επιτροπής καθορίζει επίσης στην ανακοίνωσή της να προτείνει λύσεις και εργαλεία για την επίτευξη των στόχων. Αυτά περιελάμβαναν ενίσχυση της συνεργασία με τα κράτη μέλη για καλύτερη εφαρμογή και συντονισμό στις πολιτικές και εδραίωση της «πράσινης μικρομεσαίας επιχείρησης» στις πολιτικές που εφαρμόστηκαν σε επίπεδο ΕΕ όσο και σε εθνικό επίπεδο.

Τα εργαλεία για την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων του δεύτερου ερχόταν ως επιχειρηματική υποστήριξη μέσω της προώθησης της επιχειρηματικότητας και επιχειρηματική εικόνα ή ενθάρρυνση νέων επιχειρηματιών, ιδίως μεταξύ των γυναικών. Επιπλέον μπορεί να επιτευχθεί ο στόχος της περαιτέρω ανάπτυξης της πρόσβασης των χρηματοδοτήσεων και ιδίως μικροπιστώσεις, αυξάνοντας την ευαισθητοποίηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων σχετικά με τις ευκαιρίες που σχετίζονται με βιώσιμα προϊόντα και διαδικασίες μέσω της ανάπτυξης και της βελτίωσης ενεργειακών συμβούλων MME σε διεθνείς αγορές, ιδιαίτερα την ταχέως αναπτυσσόμενες αγορές της Κίνας και της Ινδίας.

Ταυτόχρονα, οι στόχοι έχουν αναπτυχθεί σύμφωνα με τις παραλλαγές των πολιτικών. Η πρώτη επιλογή περιλαμβάνει την υπάρχουσα πολιτική της ΕΕ για τις MME που βασίζεται στην ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και στοχευμένων προγραμμάτων στήριξης της ΕΕ.

Η δεύτερη επιλογή συνίσταται στην ανάπτυξη υφιστάμενων πολιτικών για τη στήριξη των MME στο ην ΕΕ μέσω της προσέγγισης πολιτικής εταιρικής σχέσης με τα κράτη μέλη για βελτίωση προϋποθέσεων για τις MME και την επιχειρηματικότητα και περιλαμβάνει στοχευμένες πολιτικές προς αντιμετώπιση εναπομένοντα κενά στην αγορά και τη νομοθεσία. Αυτές είναι οι δύο παραλλαγές συμπληρώματος καθώς επίσης υπάρχει και μια τρίτη επιλογή

που προτείνουν πολλοί ενδιαφερόμενοι. Αυτή η επιλογή θα μπορούσε να βασίζεται σε ανάπτυξη και εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης της πολιτικής για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των νομικά δεσμευτικών στόχων και αρχών, οι οποίοι θα εφαρμοστούν στην ΕΕ και σε εθνικό επίπεδο, και προγράμματα μεγάλης κλίμακας για την αντιμετώπιση των διαρκών κενών στη νομοθεσία και την αγορά της ΕΕ, την οποία αντιμετωπίζουν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

1.2 Υποστήριξη για την ανταγωνιστικότητα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων

Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις αναφέρονται στη μικρή κλίμακα λειτουργίας σε επιχειρήσεις όπου περιουσιακά στοιχεία, απασχολούμενα άτομα και ο όγκος των πωλήσεων δεν είναι μεγάλος. Αυτός ο τύπος των επιχειρήσεων αποτελείται συνήθως από ένα άτομο ή ένας μικρός αριθμός ατόμων που παρέχουν τα χρήματα - έτσι τα περισσότερα από αυτούς τους ιδιοκτήτες ελέγχουν και διαχειρίζονται άμεσα τις επιχειρήσεις.

Ο Zhang (2009) παρουσίασε τα χαρακτηριστικά των μικρομεσαίων επιχειρήσεων ως εξής:

1. Η κλίμακα παραγωγής είναι μικρή και ανθρώπινου δυναμικού και οι υλικοί πόροι είναι σχετικά περιορισμένοι.
2. Ο αριθμός των μικρομεσαίων επιχειρήσεων είναι μεγάλος και διανέμεται ευρέως. Αν στις ανεπτυγμένες χώρες ή στις αναπτυσσόμενες χώρες, οι μικρομεσαίες αποτελούν την πλειοψηφία. Το πεδίο των επιχειρήσεων σχετίζεται με την οικονομική κλίμακα σταδιακής επέκτασης.

Ο Du (2007) πιστεύει ότι η Κίνα έχει ιδρύσει και έχει επενδύσει σε περισσότερες από 298 μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις. Οι περισσότερες επενδύσεις σχετίζονται με κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, χύτευση, μη σιδηρούχα διύλιση μετάλλων, σύμβαση έργου, χρηματοοικονομική, ναυτιλία, αεροπορία και βιομηχανίες τηλεπικοινωνιών. Σύμφωνα με τον Du (2007), μερικές από αυτές οι κινεζικές μικρομεσαίες εταιρείες μετά από χρόνια αγώνων. Η δουλειά έχει δημιουργήσει μια σταθερή βάση και έχει επιτύχει μια καλή κοινωνική και

οικονομική εξέλιξη. Οι περιπτώσεις αυτών των εταιρειών είναι η Huawei, με εξόρυξη μη σιδηρούχων μετάλλων, Sino Tran και China Shipping.

O Di (2001) ισχυρίζεται περαιτέρω ότι είναι σημαντικό να καλλιεργήσει την ικανότητα της τεχνολογικής καινοτομίας για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Εμφανίζεται το σύστημα ανάπτυξης, μετασχηματισμού και διαχείρισης για να βελτιώσει επίσης την αδυναμία της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων.

O Di (2001) πίστευε ότι η κυβέρνηση πρέπει να παρέχει υποστήριξη στις επιχειρήσεις αυτές, ιδίως τεχνολογική καινοτομία. Ο Τζανγκ (2008) προτείνει ότι εάν οι επιχειρήσεις θέλουν να είναι ανταγωνιστικές επιχειρήσεις, πρέπει να εφεύρουν ένα νέο προϊόν (υπηρεσία) και να είναι ο πρώτος που το έφερε στην αγορά. Σύμφωνα με τον Ζανγκ (2008), οι επιχειρήσεις πρέπει να παρέχουν τα καλύτερα προϊόντα / υπηρεσίες ποιότητας, και να προσαρμόσουν τις επιχειρήσεις τους ώστε να είναι συμβατές με νέες πληροφορίες δηλαδή τεχνολογία, δίκτυο, νέες καταστάσεις οικονομίας της γνώσης και καινοτόμα επιχειρηματικά μοντέλα.

O Guo (2009) εκφράζει ένα άλλο σημείο προτείνοντας έντονα την επιτάχυνση των επιχειρηματιών, την εφαρμογή στρατηγικής επωνυμίας και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και γρήγορα να καταλάβει τη διεθνή αγορά με υψηλής ποιότητας προϊόντα και καλή εικόνα επωνυμίας. Εάν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις θέλουν να επιβιώσουν στη διεθνή αγορά με παγκόσμιες μάρκες, ο Guo (2009) πιστεύει ότι πρέπει να έχουν το δικό τους εμπορικό σήμα. Ως εκ τούτου, η ανάπτυξη τους και η διεθνοποίηση των τους θα είναι πιο απαραίτητη για την ενίσχυση και τη διαχείριση της επωνυμίας και τη συνεχή βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων.

Η μελέτη των Wang και Bi (2006) αναγνωρίζει αυτή την εταιρική κουλτούρα είναι επίσης μία από τις πηγές ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος. Συσχετίζεται θετικά με την επιχειρηματική απόδοση. Με την ανάπτυξη της διακρατικής λειτουργίας πολυεθνικών εταιρειών, οι διαφορές και οι συγκρούσεις είχαν σοβαρές αρνητικές συνέπειες για τη διοίκηση επιχειρήσεων. Η διαπολιτισμική διαχείριση μπορεί να λύσει την πολιτιστική σύγκρουση και να βοηθήσει τις επιχειρήσεις να δημιουργήσουν το δικό τους ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στη μάθηση και την αποδοχή άλλων πολιτιστικών ιδεών.

Η μελέτη του Yang (2013) υποστηρίζει επίσης τις παραπάνω ιδέες. Αυτός συμβουλεύει ότι οι επιχειρήσεις πρέπει να κατανοήσουν βαθιά τη διαφορά και σύγκρουση από τον πολιτισμό, ενίσχυση της συνεργασίας και συνδυασμός της εθνικής κουλτούρας και την κουλτούρα της

αγοράς-στόχου, συμπεριλαμβανομένης της πληρωμής περισσότερων με προσοχή στη συμπεριφορά των καταναλωτών και στην ψυχολογική εμπειρία, και ενίσχυση της επωνυμίας της διαπολιτισμικής επικοινωνίας.

Οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της δομής της παραγωγής στις ανεπτυγμένες χώρες του κόσμου. Συμβάλλουν σημαντικά στην εκπλήρωση των πιο σημαντικών ενδείξεων υποστηρικτές της ανάπτυξης της εθνικής οικονομίας. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και άλλες ανεπτυγμένες χώρες έδωσαν μεγάλη έμφαση στην υποστήριξη της ανάπτυξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Αυτές οι επιχειρήσεις σημαντικά συμβάλλουν στο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν και στην προστιθέμενη αξία, π.χ. στην απασχόληση, στην εμπορική ισορροπία, κ.λπ.

Ειδικά από αυτή την άποψη, η υποστήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων είναι μια από τις προτεραιότητες της σχολαστικής Επιτροπή στο πλαίσιο της «οικονομικής ανάπτυξης, δημιουργίας θέσεων εργασίας και οικονομικής και κοινωνικής συνοχής» (Európska komisia, 2006). Οι προσπάθειες της ΕΕ για υποστήριξη των ΜΜΕ κατά την περίοδο προγραμματισμού. Το 2007-2013 επικεντρώθηκαν στον τομέα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας. Ακριβώς αυτές οι προτεραιότητες θα μπορούσαν να βοηθήσουν στην ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης σε διάφορες περιοχές.

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το επιχειρησιακό του πρόγραμμα: Ανταγωνιστικότητα και η οικονομική ανάπτυξη μπορεί να θεωρηθεί το σημαντικότερο χρηματοδοτικό μέσο, τα Διαρθρωτικά Ταμεία για τη στήριξη των ΜΜΕ, εκ των οποίων προτεραιότητα είναι η προώθηση της απασχόλησης και ανταγωνιστικότητα των ΜΜΕ σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Ο μεγαλύτερος όγκος χρηματοοικονομικών πόρων που έχουν έρθει στις περιφέρειες και που έχουν ήδη βοηθήσει στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας.

Σημαντικοί οικονομικοί πόροι έχουν κατευθυνθεί στη βελτίωση των περιφερειακών και τοπικών επιχειρηματικών περιβαλλόντων για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (βελτίωση της πρόσβασης στο κεφάλαιο για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις κατά τη διαδικασία ανάπτυξης, βελτιώνοντας την επιχειρηματική υποδομή και υπηρεσίες για τη στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, περιφερειακές και τοπικές ικανότητες για έρευνα και ανάπτυξη και καινοτομία, επέκταση των ικανοτήτων για εταιρική συνεργασία, καινοτομία κ.λπ.).

Άλλοι σημαντικοί τομείς χρηματοδότησης από το Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης ήταν διαπεριφερειακή και διασυνοριακή συνεργασία των ΜΜΕ και επενδύσεις σε ανθρώπινους πόρους. (Európska komisia, 2006). Το Ταμείο βοήθησε επίσης στη χρηματοδότηση διαφόρων επενδυτικών σχεδίων στο δημόσιο τομέα, όπως την κατασκευή σιδηροδρόμων, την κατασκευή αποχετεύσεων, την υποστήριξη νέων επιχειρήσεων, την ανάπτυξη αθλητικών δραστηριοτήτων και αθλητικές εγκαταστάσεις, αποκατάσταση κτιρίων κατοικιών, υποδομή υγειονομικής περίθαλψης, ενίσχυση-συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων στις παραμεθόριες περιοχές και παρόμοια. Τα επίσημα έγγραφα των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και οι εθνικές δημόσιες αρχές έχουν ασχοληθεί με την αξιολόγηση σχετικά με την αποτελεσματικότητα της πολιτικής συνοχής. Ωστόσο, θα περίμενε κανείς μεγαλύτερη προσοχή στην αξιολόγηση των αποτελεσμάτων, ιδίως όσον αφορά την αποτελεσματική χρήση των πόρων κατά το επόμενο πρόγραμμα-περίοδος σύνδεσης.

Παρόλο που έχουν περάσει περισσότερα από δύο χρόνια από το τέλος του προγραμματισμού κατά την περίοδο 2007-2013 και λαμβάνει την οικονομική υποστήριξη από τα καθορισμένα ταμεία, ένα συγκρότημα με ανάλυση εμπειρογνομόνων και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των οικονομικών πόρων του παρόχου τους (υπεύθυνος για τα θεσμικά όργανα της ΕΕ) καθώς και αποδέκτες κονδυλίων από το Ευρωπαϊκό Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης (κυβερνητικά ιδρύματα κάθε χώρας καθώς και μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις) εξακολουθεί να λείπει.

Όσον αφορά την ανάλυση της αποτελεσματικότητας της πολιτικής συνοχής, εγχώριες μελέτες και ιδίως εκείνες στο επίπεδο των μικρομεσαίων επιχειρήσεων επικεντρώθηκαν κυρίως σε έγγραφα. Ωστόσο, σχεδόν κανένα από αυτά δεν αναλύει μεγάλα σύνολα δεδομένων σε μικροεπίπεδο, που θα αντικατοπτρίζουν συγκεκριμένους δείκτες οικονομικής ανάπτυξης, οικονομικής αποδοτικότητας, ανταγωνιστικότητας και την αποτελεσματικότητα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Επομένως, πολλές ερωτήσεις παραμένουν αναπάντητες.

Ποια ήταν η έκταση της μείωσης των οικονομικών και κοινωνικών διαφορών μεταξύ περιφερειών υπό την επήρεια δαπανών από το Ευρωπαϊκά Ταμεία; Ποιος ήταν ο αντίκτυπος της οικονομικής στήριξης για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις στις περιφέρειες για τη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων; Τ

Σημασία είχε η ανάληψη κεφαλαίων από τα Διαρθρωτικά Ταμεία για την ανταγωνιστικότητα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων; Δεν θα προσπαθήσουμε να απαντήσουμε σε όλες αυτές τις ερωτήσεις σε αυτό το κεφάλαιο. Με βάση την αξιολόγηση της διαχείρισης στις μικρές και

μεσαίες επιχειρήσεις, θα προσπαθήσουμε να απαντήσουμε στο ερώτημα εάν η ανάληψη κεφαλαίων από τα διαρθρωτικά ταμεία είχε αντίκτυπο στη συμμετοχή των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στη μεταφορά, στην επιστήμη, στην έρευνα και καινοτομία, και κατά πόσον η οικονομική υποστήριξη. Τα διαρθρωτικά ταμεία συνέβαλαν στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας. Αρχικά, θα αναλύσουμε τις διαδικασίες ανάληψης και τη χρήση κεφαλαίων από τα διαρθρωτικά ταμεία της ΕΕ και το άτομο σε περιπτώσεις αξιολόγησης της απόδοσής τους σύμφωνα με τους στόχους που έχουν τεθεί. Στο δεύτερο μέρος, θα παρουσιάσουμε τις μεθοδολογικές αρχές και πρακτικές για τις έρευνες, τις μεθόδους μας.

Η πολιτική της ΕΕ σχετικά με τη στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στο δηλωμένο πρόγραμμα-η περίοδος εστίασης επικεντρώθηκε κυρίως στη συνεργασία τους με ερευνητικά και τεχνολογικά ιδρύματα προκειμένου να ενισχύσουν τις καινοτομίες και τις ερευνητικές τους δεξιότητες και να αυξήσουν την ανταγωνιστικότητά τους. Ο στόχος αυτής της στήριξης της ΕΕ ήταν να διασφαλιστεί ότι όλες οι επιχειρήσεις έχουν ίσους όρους στην αγορά και ότι οι εταιρείες θα μπορούσαν να διαπραγματεύονται υπό δίκαιους όρους.

Στόχος τους ήταν να κάνουν την Ευρώπη ένα ελκυστικό μέρος για τους επενδυτές, για να υποστηρίξει την οικονομική ανάπτυξη στρατηγικά σημαντικών προσπαθειών, και επίσης να βοηθήσει τις κατασκευαστικές εταιρείες να είναι ανταγωνιστικές στην Ευρώπη και στον κόσμο αγορές.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επισημαίνει ότι «η προώθηση των μικρών και μεσαίων είναι μια από τις προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο πλαίσιο της οικονομικής ανάπτυξης, της δημιουργίας θέσεων εργασίας και οικονομική και κοινωνική συνοχή »(Európska komisia, 2006).

Η ανταγωνιστικότητα για την ΕΕ δηλώθηκε με την εισαγωγή της πρωτοβουλίας Small Business Act (SBA) που εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το 2008. Η πρωτοβουλία υπογράμμισε την ανάγκη για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις που θα προσφέρουν ευνοϊκές συνθήκες και οφέλη για αυτό το σημαντικό τμήμα της οικονομίας. Σύμφωνα με τη Συνθήκη ΕΕ αρ. 158, ο κύριος στόχος της περιφερειακής πολιτικής ήταν «η προώθηση της συνολικής αρμονικής ανάπτυξης ενισχύοντας την οικονομική και κοινωνική συνοχή, μειώνοντας ισοτιμίες μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης των διαφόρων περιοχών και της καθυστέρησης του λιγότερο ευνοημένες περιοχές ή νησιά, συμπεριλαμβανομένων των αγροτικών περιοχών. " (Ministerstvo hospodárstva, 2015α).

Τα διαρθρωτικά ταμεία έχουν επίσης θεωρηθεί ως το πιο αποτελεσματικό εργαλείο για τη στήριξη της ΕΕ συνοχής. Η Πολιτική είναι εργαλείο προτεραιότητας για την υποστήριξη της ανάπτυξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Μέσω των διαρθρωτικών ταμείων, η Ευρωπαϊκή Ένωση προσπάθησε να εξασφαλίσει οικονομική και κοινωνική ισορροπία για την αντιμετώπιση των περιφερειακών ισοτιμιών και να αυξηθεί το αναπτυξιακό δυναμικό στη χώρα ή την περιοχή στην οποία βρίσκεται. (Sierhej & Rosenberg, 2007). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει προετοιμάσει ένα όραμα για τη νέα περίοδο προγραμματισμού, η οποία προφανώς βασίζεται στα συμπεράσματα της συνολικής επιτυχίας της υλοποίησης έργων το 2007την προηγούμενη περίοδο προγραμματισμού.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τόνισε στο πλαίσιο αυτό ότι «Τα διαρθρωτικά ταμεία, τα οποία είναι μακροπρόθεσμα υποστηρικτές των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, έχουν πλέον γίνει σημαντικό εργαλείο για την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για έξυπνο, βιώσιμο και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη". (Európska komisia, 2013).

Παρά το γεγονός ότι υπήρχε ένα σαφές πολιτικό όραμα για τη σημασία της υποστήριξης των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων μέσω της Πολιτικής Συνοχής και άλλων ειδικών μέτρων για το άτομο, το ζήτημα της αποτελεσματικότητάς του στο σύνολό του προέκυψε κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης και της κρίσης χρέους. Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν υψηλό χρέος (όσον αφορά την αναλογία χρέους και υψηλές κρατικές δαπάνες για το ΑΕγχΠ), η ΕΕ δεν θα πρέπει να υποστηρίζει μέτρα που δεν είναι κοινωνικά και οικονομικά αποτελεσματικά.

Η ΕΕ παρέχει υποστήριξη στις ΜΜΕ. Η υποστήριξη διατίθεται σε διάφορες μορφές όπως επιχορηγήσεις, δάνεια και σε ορισμένες περιπτώσεις η εγγύηση και μπορεί να είναι άμεσα ή μέσω προγραμμάτων διαχείρισης σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, για παράδειγμα μέσω των διαρθρωτικών ταμείων της ΕΕ. Οι ΜΜΕ μπορούν επίσης να επωφεληθούν από μια σειρά μέτρων μη χρηματοοικονομικής στήριξης με τη μορφή προγραμμάτων και επιχειρήσεων υπηρεσιών υποστήριξης. Η βοήθεια της ΕΕ προς τις ΜΜΕ χωρίζεται σε τέσσερις κατηγορίες:

1. Θεματικές επιλογές χρηματοδότησης

Αυτός ο τύπος χρηματοδότησης είναι κυρίως θεματικός με συγκεκριμένους στόχους - περιβάλλον, έρευνα, εκπαίδευση - διαμορφώνεται και εφαρμόζεται από διάφορα τμήματα της Επιτροπής. Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις και άλλοι οργανισμοί μπορούν συνήθως να

υποβάλουν απευθείας αίτηση σε προγράμματα συνήθως υπό την προϋπόθεση ότι υποβάλλουν σε βιώσιμα, πολυετή εθνικά έργα με προστιθέμενη αξία. Ανάλογα με το πρόγραμμα, ο αιτών μπορεί να περιλαμβάνει βιομηχανικούς ομίλους, επιχειρηματικές ενώσεις, παρόχους υποστήριξης επιχειρήσεων ή συμβούλους. Ο γενικός κανόνας είναι η συγχρηματοδότηση: προώθηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συνήθως αποτελείται από επιχορηγήσεις, οι οποίες καλύπτουν μόνο μέρος του κόστους του έργου.

2. Διαρθρωτικά ταμεία

Διαρθρωτικά Ταμεία: Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) είναι τα πιο εκτεταμένα μέσα χρηματοδότησης της ΕΕ για τις ΜΜΕ μέσω ποικίλων θεματικών προγραμμάτων και πρωτοβουλιών που αναλήφθηκαν στο περιφερειακό επίπεδο. Οι δικαιούχοι των διαρθρωτικών ταμείων λαμβάνουν άμεση συνεισφορά στη χρηματοδότηση των έργων τους. Η επιλογή των έργων πραγματοποιήθηκε σε εθνικό επίπεδο ή περιφερειακό επίπεδο.

3. Χρηματοοικονομικά μέσα

Τα περισσότερα χρηματοοικονομικά μέσα διατίθενται μόνο έμμεσα μέσω εθνικών ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών. Τα περισσότερα από αυτά τα διαχειρίζεται η Ευρωπαϊκή Επένδυση Κεφαλαίου.

4. Υποστήριξη για ΜΜΕ διεθνούς δράσης

Συνήθως συνίσταται σε βοήθεια σε μεσαίου μεγέθους οργανισμούς ή στο κοινό αρχές στον τομέα της διεθνοποίησης, προκειμένου να βοηθήσουν τις μικρομεσαίων επιχειρήσεων με πρόσβαση σε αγορές εκτός ΕΕ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αυξήσει την εστίασή της στις ΜΜΕ κατά κύριο λόγο προγράμματα δαπανών για την περίοδο 2007-2013. Το πιο σημαντικό χρηματοοικονομικό μέσο είναι ένα από τα διαρθρωτικά ταμεία για τη στήριξη των ΜΜΕ να αντιπροσωπεύουν το 16 - 18% του συνολικού προϋπολογισμού της πολιτικής συνοχής. Άλλα εργαλεία υποστήριξης περιλαμβάνουν:

- Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης

Αυτό το ταμείο βρίσκεται στην τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού για να δαπανήσει 10 δισεκατομμύρια ευρώ σε ένα υποστηρίζει τη δημιουργία και την ανάπτυξη μη γεωργικών επιχειρήσεων στις αγροτικές περιοχές, μικρομεσαίες στη γεωργία, τη βιομηχανία τροφίμων και το θερινό αγρόκτημα.

- Έβδομο πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη

Πρόκειται για το κοινοτικό πρόγραμμα με συνολικό προϋπολογισμό και περιλαμβάνει πολλά κίνητρα για τη συμμετοχή των μικρομεσαίων επιχειρήσεων σε διάφορα προγράμματα όπως Συνεργασία, Ιδέες, Άνθρωποι και Ικανότητες όπως η αύξηση του ανώτατου ποσοστού επιστροφής του κόστους των δραστηριοτήτων το 2004επιστημονικούς και τεχνολογικούς τομείς από 50% έως 70%.

- Το πρόγραμμα πλαίσιο για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία

Το πρόγραμμα πλαίσιο για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία (CIP) στοχεύει να ενθαρρύνει την ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων. Με μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις ως κύριος στόχος του, το πρόγραμμα θα υποστηρίξουν δραστηριότητες καινοτομίας (συμπεριλαμβανομένης της οικολογικής καινοτομίας) παρέχουν καλύτερη πρόσβαση για τη χρηματοδότηση και την παροχή υπηρεσιών υποστήριξης επιχειρήσεων στις περιοχές. Θα ενθαρρύνει την καλύτερη απορρόφηση και χρήση τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ) και συμβάλλουν στην ανάπτυξη της κοινωνίας της πληροφορίας. Θα προωθήσει επίσης την αυξημένη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και ενεργειακής απόδοσης. Το CIP έχει ένα συνολικό προϋπολογισμό άνω των 3,6 δισεκατομμυρίων ευρώ για την περίοδο 2007-2013.

Αν και η διαδικασία σύγκλισης μεταξύ χωρών και περιφερειών της ΕΕ φέρνει θετικά αποτελέσματα ,ανακύπτουν ερωτήματα εάν αυτό οφείλεται πραγματικά στην πολιτική συνοχής. Κατ 'αρχήν, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι πολιτικές αποφάσεις, οι σημαντικότεροι

αποτελεσματικοί μηχανισμοί και μέσα για την εφαρμογή τους έχουν θετικό αντίκτυπο στη διαδικασία σύγκλισης.

Για παράδειγμα, οι Ederveen et al. (2002) κατέληξε στο συμπέρασμα ότι μπορούμε να παρατηρήσουμε εν μέρει τον θετικό αντίκτυπο των επιδοτήσεων από τα Ευρωπαϊκά διαρθρωτικά ταμεία στη διαδικασία σύγκλισης. Ένα παρόμοιο συμπέρασμα εκφράστηκε από τον Beutel (2002), Hagen και Can (2008), οι οποίοι διερεύνησαν τον αντίκτυπο της πολιτικής συνοχής στα οικολογικά ονομαστική ανάπτυξη.

Σύμφωνα με αυτούς, μπορεί κανείς να παρατηρήσει μόνο έναν μικρό αντίκτυπο της πολιτικής συνοχής περιφερειακής οικονομικής ανάπτυξης. Ο Ecke and Turk (2006) τόνισε τις θετικές πτυχές του αντίκτυπου του πολιτική συνοχής για την οικονομική ανάπτυξη και τη σύγκλιση των περιφερειών. Έφτασαν επίσης στο συμπέρασμα ότι το σύστημα ανάληψης κεφαλαίων από τα Διαρθρωτικά Ταμεία δεν είναι πολύ αποτελεσματικό, και ως εκ τούτου προτεραιότητα στη στήριξη του ανθρώπινου κεφαλαίου, της καινοτομίας, της έρευνας και της ανάπτυξης. Ο αντίκτυπος των επιμέρους πτυχών της πολιτικής συνοχής στις διαδικασίες περιφερειακής ολοκλήρωσης της εφαρμογής στις ιδιαιτερότητες της Τσεχικής Δημοκρατίας αξιολογείται με ήπιες επικριτικές δηλώσεις στα έργα των Blazek και Vozáb (2006), Mirošnik et al. (2014) και άλλοι συγγραφείς.

Σε αυτά τα έργα, οι συγγραφείς παρουσιάζουν μια εκ των προτέρων ανάλυση της πολιτικής συνοχής στην Τσεχική Δημοκρατία και καθορίζουν τις ισχυρές και αδύναμες πτυχές του. Επιπλέον, οι συγγραφείς διεξάγουν μια ανάλυση της διαδικασίας του πρώτου προγράμματος στο πλαίσιο της εφαρμογής της εδαφικής ατζέντας της ΕΕ με τον αντίκτυπο στις αγροτικές περιοχές, τους μηχανισμούς κατανομής των ταμείων συνοχής σύμφωνα με τους στόχους, κ.λπ.

Τα συμπεράσματα επισημαίνουν την άνιση κατανομή κεφαλαίων και την ασάφεια του αντίκτυπου της πολιτικής συνοχής στη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων. Οι αξιολογήσεις της αποτελεσματικότητας της στήριξης της περιφερειακής ανάπτυξης από τα διαρθρωτικά ταμεία στη Σλοβακία βασίζονταν συνήθως στα έγγραφα που σχετίζονται με προγράμματα της ΕΕ, δηλώσεις και εκθέσεις κυβερνητικών θεσμών και ούτω καθεξής. (Ivaničková 2007; Rumanovská, 2011; Kiss et al., 2013; Ivanova & Koišová, 2014).

Όταν πρόκειται για τη μεθοδολογία, ο υπολογισμός της αποδοτικότητας της χρήσης χρηματοδοτικής στήριξης από τα Διαρθρωτικά Ταμεία βασίστηκε κατά κανόνα σε μακρο-

οικονομικούς δείκτες, οι οποίοι δεν ήταν αρκετά κατάλληλοι για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας. Επειδή της επιλεγμένης μεθοδολογίας, η αξιολόγηση της εκτίμησης επιπτώσεων της χρηματοδοτικής στήριξης για την ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και η ολοκλήρωση των περιφερειών είναι περισσότερο θετικό σε σύγκριση με αξιολογήσεις προηγούμενων μελετών. Δεν υπάρχει διαφωνία για την ύπαρξη της περιφερειακής σύγκλισης στην ΕΕ. Ωστόσο, δεν είναι σαφές σε ποιο βαθμό η διαδικασία σύγκλισης βασίζεται σε υποστηρικτικούς μηχανισμούς της ευρωπαϊκής πολιτικής συνοχής και σε ποιο βαθμό καθοδηγείται από μηχανισμούς μιας σύγχρονης οικονομίας.

Παρά το γεγονός ότι τα γενικά σχόλια σχετικά με την πολιτική συνοχής είναι μάλλον θετικά, δεν μπορεί κανείς να αγνοήσει την κριτική που στοχεύει στην αποτελεσματικότητά της. Σύμφωνα με τους Rodriguez-Pose και Fratesi (2004), δεν υπάρχει θετική επίδραση της δομής στα ταμεία για χώρες και περιφέρειες σύγκλισης στην ΕΕ.

Οι Bachtler και McMaster (2008) πήραν μάλλον κριτική στάση απέναντι στον αντίκτυπο της πολιτικής συνοχής της ΕΕ στην περιφερειακή ολοκλήρωση και τον ρόλο στα περιφερειακά ιδρύματα στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη. Όχι μόνο έχουν αξιολογηθεί αυστηρά τόσο οι τεχνικές μεταβλητές όσο και περίπλοκες πτυχές των διαρθρωτικών ταμείων της ΕΕ, αλλά έχουν επίσης διαίρεσει τις διαδικασίες της διαχείρισης των διαρθρωτικών ταμείων της ΕΕ και την εξατομίκευση σε στάδια, και έτσι επεσήμαναν τις διαφορές όσον αφορά την περιφερειακή συμμετοχή στη Διαρθρωτική Κεφάλαια.

Επιπλέον, πραγματοποίησαν διακρατική ανάλυση πρακτικής εμπειρίας με σχέδιο τους πόρους από τα διαρθρωτικά ταμεία της ΕΕ. Τα συμπεράσματά τους αμφισβητούν τη παγκοσμίως αποδεκτή υπόθεση ότι τα διαρθρωτικά ταμεία συμβάλλουν στην ανάπτυξη περιφερειακών δομών και σε ικανότητες που οδηγούν σε «ισχυρότερες περιοχές». Αντιθέτως, υποστήριξαν ότι δεν υπάρχει καμία εγγύηση προηγουμένως ότι τα Διαρθρωτικά Ταμεία υποστηρίζουν τις διαδικασίες περιφερειακής ολοκλήρωσης. Η Ευρώπη σε σύντομο χρονικό διάστημα, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορές και τις αντιφάσεις στα ευρήματα και την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας, της ευρωπαϊκής πολιτικής συνοχής, υπήρχαν αμφιβολίες όχι μόνο για τη διαμόρφωση αυτής της πολιτικής και για τις οδηγίες εφαρμογής, αλλά και σχετικά με τις μεθοδολογικές διαδικασίες υπολογισμού και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων της.

Οι Wostner και Slander (2009) σχολιάζουν λέγοντας ότι παρά τις διεξαγόμενες αναλύσεις και εκτιμήσεις και τις θετικές διακηρύξεις σχετικά με σύμφωνο της ευρωπαϊκής πολιτικής

συνοχής για την ανάπτυξη της ολοκλήρωσης των περιφερειών, οι ηγέτες της ΕΕ μπορούν να μην είναι πραγματικά σίγουροι αν τα τεράστια ποσά των χρηματοοικονομικών πόρων που επενδύθηκαν στην Ευρωπαϊκή πολιτική συνοχής έχει δαπανηθεί αποτελεσματικά. Το γεγονός ότι οι ερευνητικές εργασίες και οι κριτικές για την αποτελεσματικότητα της πολιτικής συνοχής καταλήγει συχνά σε διαφορετικά συμπεράσματα εγείρει ερωτήματα και όχι σίγουρα μόνο για τη φύση της πολιτικής συνοχής αλλά και για την πραγματική διαδικασία αξιολόγησης. Επιπλέον, τόνισαν ότι οι μελέτες κατά κανόνα βασίζονται σε μακροοικονομική ανάλυση και οι αποκλίσεις στα ευρήματά τους προκαλούνται από την επιλεγμένη μεθοδολογία και από το γεγονός ότι η άμεση μακροοικονομική προσέγγιση δεν επαρκεί για την αρχή της πολιτικής συνοχής. (Wostner & Slander, 2009).

Ο Mirošník προσπάθησε να απαντήσει στο ερώτημα γιατί η απόλυτη πλειοψηφία της ανάλυσης και της αξιολόγησης του αποτελεσματικότητας της πολιτικής συνοχής της ΕΕ χρησιμοποίησε μακροοικονομική προσέγγιση. Σύμφωνα με αυτόν, ο λόγος είναι κυρίως επάρκεια και διαθεσιμότητα μακροοικονομικών δεδομένων. Από την άλλη πλευρά, η κακή ποιότητα και οι δυσκολίες στην απόκτηση μικροοικονομικών δεικτών αποτελούν σημαντικό εμπόδιο για μια κατάλληλη αξιολόγηση του αντίκτυπου της στήριξης των διαρθρωτικών ταμείων στην ανάπτυξη και την απόδοση επιχειρήσεων και περιοχών (Mirošník, et al. 2014).

Μία από τις λίγες μελέτες που έχουν χρησιμοποιήσει μικροοικονομική προσέγγιση στην ανάλυση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της πολιτικής συνοχής της ΕΕ ήταν το έργο των Ιταλών συγγραφέων C. Bernini και G. Πελεγκρίνη (2011). Ανέλυσε τον αντίκτυπο των κονδυλίων της ΕΕ στην απόδοση των εταιρειών στις Περιφέρειες της Ιταλίας κατά την περίοδο 1996-2004 βάσει στοιχείων λογιστικής επιχείρησης.

Βρέθηκε ότι οι επιδοτούμενες εταιρείες σε σύγκριση με τις μη επιδοτούμενες εταιρείες έχουν αυξήσει το πεδίο εφαρμογής στους δείκτες παραγωγής και απασχόλησης. Το απροσδόκητο εύρημα ήταν ότι η παραγωγικότητα της εργασίας στις επιδοτούμενες εταιρείες είχαν μειωθεί (Bernini & Pelegrini, 2011).

Ο Bondonio (2012) εξέτασε τον αντίκτυπο των κονδυλίων της ΕΕ στην απόδοση κυρίως μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων στην Ιταλία και έκανε παρόμοια συμπεράσματα. Σύμφωνα με τα ευρήματά του, το αρχικό, δεν υπάρχει θετικός αντίκτυπος των επιδοτήσεων στην παραγωγικότητα της εργασίας και στην απασχόληση υποστηριζόμενες ΜΜΕ. Ταυτόχρονα, ανακάλυψε ότι οι μικρές επιχειρήσεις είναι πιο οικονομικά αποδοτικές από τις μεγαλύτερες εταιρείες. Κατέληξε στο συμπέρασμα ότι αν αναλύσει μόνο μικρές επιχειρήσεις, έτσι θα

μπορούσε να δει ελαφρώς θετική επίδραση της οικονομικής στήριξης στην παραγωγικότητα της εργασίας στις μικρές επιχειρήσεις. Bondonio καθώς και οι συνάδελφοί του Bernini και Pelegriani ήταν πεπεισμένοι για τη συνολική αξιολόγηση του αντίκτυπου της χρηματοδοτικής στήριξης της ΕΕ στην παραγωγικότητα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν τη χρηματοδοτική στήριξη από τα κονδύλια της ΕΕ δεν συνέβαλε στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας των μικρών και μεσαίες επιχειρήσεις.

Επιπλέον, σε μια άλλη μελέτη που αξιολογεί τον αντίκτυπο της πολιτικής συνοχής σχετικά με τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις στην Κεντρική Ευρώπη, το συμπέρασμα ήταν επίσης αρνητικό. Οι συγγραφείς τονίζουν ότι εάν τα Διαρθρωτικά Ταμεία χρησιμοποιήθηκαν βέλτιστα, θα μπορούσε να έχει θετικά αποτελέσματα (Potluka, et al., 2010). Συνολικά, υπάρχουν μόνο λίγες μελέτες σχετικά με την αποτελεσματικότητα της χρήσης οικονομικής υποστήριξης από τα Διαρθρωτικά ταμεία, τα οποία είναι μεθοδολογικά παρόμοια με αυτά του Bondonio (2012) Bernini & Pelegriani (2011).

Επιπλέον, δεν γνωρίζουμε καμία μελέτη που ανέλυσε και αξιολόγησε τις επιπτώσεις αποτελεσματικότητα της χρηματοδοτικής στήριξης από τα διαρθρωτικά ταμεία σύμφωνα με τους στόχους του Επιχειρησιακού προγράμματος ανταγωνιστικότητας και οικονομικής ανάπτυξης. Αυτό φάνηκε από μια μελέτη που προσδιόρισε και αξιολόγησε τον αντίκτυπο των διαρθρωτικών ταμείων στην ανταγωνιστικότητα των μικρομεσαίων στην βάση της συμμετοχής τους στην επιστήμη, την έρευνα και την καινοτομία και τη μεταφορά καινοτομίας και νέες τεχνολογίες στην παραγωγή.

Οι χώρες με χαμηλή παραγωγικότητα έχουν συνήθως περισσότερο χρόνο εργασίας για να αντισταθμίσουν. Η Ιταλία είναι σε θέση να συνδυάσει τη χαμηλή παραγωγικότητα με τις χαμηλές ώρες λόγω της επιδότησης επιτρέπει φορολογικούς συντελεστές πολύ χαμηλότερους από αυτούς που θα χρειαζόταν για την υποστήριξη των τρεχόντων επιπέδων του κοινού δαπάνη. Χωρίς την επιδότηση, οι φόροι θα ήταν υψηλότεροι και θα υπήρχε πίεση να παρατείνουν τις ώρες για να διατηρήσουν τα εισοδήματα μετά τη φορολογία.

Η παραγωγικότητα, που ορίζεται ως ΑΕΠ ανά ώρα εργασίας, είναι δύσκολο να συγκριθεί μεταξύ των χωρών, διότι τα επίπεδα τιμών και οι συναλλαγματικές ισοτιμίες διαφέρουν, αλλά επίσης αλλάζουν από έτος σε έτος. Ένας τρόπος για τυποποίηση για αυτές τις διαφορές είναι να χρησιμοποιήσει κανείς έναν αποπληθωριστή ισοτιμίας αγοραστικής δύναμης, κάτι που επιτρέπει διαφορές στις τιμές και τα νομίσματα και είναι απαραίτητη για τη σύγκριση της ανάπτυξης με τις ανεπτυγμένες οικονομίες, δεδομένου ότι οι τιμές των τοπικών

υπηρεσιών μπορεί να διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των χωρών. Με βάση τις δαπάνες οι αποπληθωριστές χρησιμοποιούνται για τη μέτρηση της παραγωγικότητας είναι καλύτερο να χρησιμοποιείται έτσι.

Είναι σαφές ότι αυτό που απαιτείται για υψηλή εθνική ή περιφερειακή παραγωγικότητα είναι ένας μεγάλος αριθμός πηγών από διαχειριζόμενες εταιρείες. Αυτά είναι πιθανότατα παρόντα σε εθνικό ή περιφερειακό πλαίσιο που υποστηρίζει την αποτελεσματική παραγωγή και διανομή. Ενώ οι εταιρείες μπορούν να είναι ανταγωνιστικές χωρίς υψηλή παραγωγικότητα όσο το κόστος, συμπεριλαμβανομένων των μισθών είναι αρκετά χαμηλό, σε αυτή τη μελέτη ανησυχούμε ότι η παραγωγικότητα πρέπει να είναι αρκετά υψηλή ώστε οι εταιρείες να είναι ανταγωνιστικά υψηλά και όχι χαμηλά επίπεδα μισθών.

Αυτό που είναι πιο σημαντικό είναι ότι οι εταιρείες σε εθνικό επίπεδο χρησιμοποιούν τα εμπορεύματα και οι τομείς που αποτελούν αντικείμενο διεθνών συναλλαγών θα πρέπει να έχουν υψηλή παραγωγικότητα, αλλά υψηλή συγκέντρωση παραγωγικότητας, και ως εκ τούτου υψηλά εισοδήματα, εξαρτάται από την υψηλή παραγωγικότητα σε όλη την οικονομία.

Ενώ οι εταιρείες με καλή διαχείριση είναι απαραίτητες, ένα υποστηρικτικό οικονομικό πλαίσιο είναι επίσης πολύ σπουδαίο. Εντός των αγγλοσαξονικών οικονομιών, η κυρίαρχη άποψη είναι ότι ο ανταγωνισμός είναι ο κύριος οδηγός της παραγωγικότητας και ότι οι κυβερνήσεις πρέπει να επιδιώξουν να εξαλείψουν τόσα εμπόδια όσο το δυνατόν περισσότερο ανταγωνισμός. Μια υποστηρικτική κυβέρνηση είναι εκείνη που διατηρεί το κράτος δικαίου, επιβάλλει ισότιμους όρους ανταγωνισμού και προστατεύει την ασφάλεια, αλλά διαφορετικά επιβάλλει τον ελάχιστο αριθμό εμποδίων στις ελεύθερες αγορές. Παρόλο που αυτή η άποψη έχει υποχωρήσει στην πρόσφατη οικονομική κρίση, παραμένει σε μεγάλο βαθμό άθικτο εκτός από τον τραπεζικό τομέα. Αποδοχή της σημασίας του ανταγωνισμού έχει επίσης εξαπλωθεί, όχι μόνο σε πρώην κομμουνιστικές χώρες, αλλά και στις σοσιαλδημοκρατίες της Ευρώπης και Αυστραλίας, και ιδιαίτερα στον αγγλόφωνο κόσμο.

Στην πιο ακραία κατάσταση, το δόγμα της ελεύθερης αγοράς αφήνει λίγο ρόλο στην κρατική παρέμβαση, αλλά οι περισσότερες χώρες, συμπεριλαμβανομένων των μικρών χωρών, δέχονται ότι ο ανταγωνισμός δεν είναι αρκετός.

Προχωρημένες εταιρείες και τομείς πρέπει να προσελκύονται, να δημιουργούνται και να υποστηρίζονται, ειδικά όπου βρίσκονται αρχικά στο έδαφος, αν και σε ένα πλαίσιο σχετικά ελεύθερου εμπορίου και ανταγωνισμού. Σε πρακτικές κυβερνήσεις στις περισσότερες χώρες

δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στη δημιουργία συνθηκών που θα το διευκολύνει και ενθαρρύνει τη δημιουργία και ανάπτυξη εταιρειών και τομέων υψηλής προστιθέμενης αξίας. Αυτή η ενότητα εξετάζει λοιπόν τι μπορεί να αναμένεται από τη βιβλιογραφία οικονομικών υποστηρικτικών δράσεων. Υπάρχει ευρεία συμφωνία για το τι αποτελεί «οδηγό» του παραγωγικότητα.

Συνεχείς προσπάθειες για τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας της εταιρείας και / ή αυξάνονται μετατρέπονται σε ποιοτικό προϊόν που παράγεται από τον καταναλωτή. Καθορίζεται από τις κανονικότητες της αγοράς και τη συμπεριφορά στους συμμετέχοντες. Μια οικονομικά ορθή βάση για ανταγωνιστικές επιχειρήσεις συνίσταται σε μια άτυπη συμφωνία με δυνητικό αγοραστή για αμοιβαία ωφέλιμη συναλλαγή, αλλά η εγγύηση αυτής της συμφωνίας είναι ένα προϊόν που παράγεται από τις μεταβαλλόμενες απαιτήσεις του πελάτη, τους ανταγωνιστές και την ακεραιότητα του εμπόρου. Ως εκ τούτου, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις καθώς και μεγάλες εταιρείες ενδιαφέρονται να παράγουν προϊόντα όπου οι πιθανοί αγοραστές μπορούν να δουν τις ποιοτικές ιδιότητες που απαιτούνται για πιθανή εγκυρότητα για να μπορεί να ικανοποιήσει τις ανάγκες του. Έτσι, ο έμπορος, του συστήματος συμμόρφωσης παραγωγής, εσωτερική και εξωτερική ανταγωνιστικότητα. Τα πλεονεκτήματα αποτελούν ένα σύστημα αμοιβαία συμβατών και συμπληρωματικών στοιχείων, ο σκοπός των οποίων σχετίζεται στενά με τον σκοπό του αγοραστή του προϊόντος - για να ικανοποιήσει τις ανάγκες τους πληρέστερα χρησιμοποιώντας τα προϊόντα που προσφέρει ο έμπορος και λαμβάνοντας υπόψη το εισόδημα στη διάθεση του αγοραστή.

Παρά το γεγονός ότι η αρχή της ανάπτυξης μικρών επιχειρήσεων από την άποψη της παραγωγής και της οικονομικής δραστηριότητας βρίσκονται στην περίοδο της παλαιότερης τέχνης, την προσοχή αυτών των πολιτικών και επιστημόνων άρχισε να επικεντρώνεται σε αυτές τις εταιρείες μόνο κατά τη διάρκεια της Μεγάλης Ύφεσης.

Ο παγκοσμίου φήμης οικονομολόγος Shumpeter (1934), στην έρευνά του για την προσαρμοστικότητα, έχει δείξει ότι οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, μάλλον από τους μεγάλους, είναι ο πιο σημαντικός παράγοντας στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας στην Ευρώπη και στον υπόλοιπο κόσμο. Παρατήρησε ότι κατά τη διάρκεια της οικονομική ύφεση, οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις ήταν σε θέση να γίνει η προσαρμογή στους κανόνες ανταγωνισμού, ευκαιρίες και απειλές του εξωτερικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος σε μικρότερο χρονικό διάστημα.

Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, επιστημονική έρευνα σε διάφορες χώρες αποκαλύπτει τις θετικές κοινωνικοοικονομικές και πολιτικά σημαντικές θετικές επιπτώσεις και παρενέργειες της δραστηριότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, που αναδύονται ως ο αριθμός των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και η ανταγωνιστικότητά τους αυξάνεται. Περισσότερη έρευνα για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, οι διαφορετικές πτυχές της ανταγωνιστικότητας στην επιστημονική κοινότητα εμφανίζεται μόνο το τρίτο τρίμηνο του τελευταίου αιώνα και μετέπειτα χρόνια με τον Bolton (1971), τον Schumacher (1973) Birch(1979), Gofi (1982), τα αποτελέσματα των Bessley και Hamilton (Beesley,Hamilton, 1984), Oliver (1985), Anders (1985), και άλλοι επιστήμονες. Αποτελέσματα του επιστημονικού έργου των Storeja και Johnson (1987), Juellen (Julien,1993), Zoltan, Audretch (1993) και άλλοι ερευνητές έχουν συνεισφέρει μια σχετικά μεγάλη συμβολή στην έρευνα της ανάπτυξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων προβλήματα. δόθηκε προσοχή στα στοιχεία που κάνουν τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις περισσότερο ανταγωνιστικές, την πολλαπλή συμμόρφωση και την αλληλεπίδρασή τους στην αλλαγή του εξωτερικού περιβάλλοντος και ως αποτέλεσμα αλλαγών στις απαιτήσεις ποιότητας των πελατών.

Οι έρευνες αποκάλυψαν την ικανότητα των μικρών επιχειρήσεων να ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες των αγοραστών σε καιρούς συνεχώς αυξανόμενων οικονομικών φορέων »εισόδημα και μια δραματική αλλαγή στην αντίληψη της ποιότητας ζωής και των αγαθών και υπηρεσιών που χρειάζονται για να το αυξήσουν. Έτσι, στο δεύτερο μισό του τελευταίου αιώνα, η μεσαία τάξη αναπτύχθηκε στις πιο ανεπτυγμένες χώρες και οι ανάγκες των εμπόρων έπρεπε να λάβουν υπόψη την ευρεία διαφοροποίηση αγαθών και υπηρεσιών.

Με την αύξηση του εισοδήματος, το μερίδιο των δαπανών των νοικοκυριών σε αγαθά και υπηρεσίες που ταιριάζουν με τα υψηλότερα επίπεδα της πυραμίδας του Maslow ανάγκες - επιβεβαίωση της σχέσης, απόδειξη της υλικής τους κατάστασης και αυτο-έκφραση - αυξημένη (Maslow, 1954).

Οι ανάγκες των νοικοκυριών και άλλων παραγόντων της αγοράς απαιτούν νέα προϊόντα. Αυτές και οι συμπληρωματικές συνθήκες δημιούργησαν ευνοϊκές συνθήκες για την ταχεία ανάπτυξη των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, τις πρώτες χώρες με υψηλότερα επίπεδα πρόνοιας ακολουθούμενες από μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις που εργάζονται σε άλλες χώρες. Σήμερα, περισσότερες από 23 εκατομμύρια μικρομεσαίες επιχειρήσεις λειτουργούν στο Ευρωπαϊκό Οικονομικό Σύστημα, παράγοντας αγαθά και υπηρεσίες για ποσό άνω των 4 δισεκατομμυρίων ευρώ. Αυτές οι εταιρείες απασχολούν πάνω από 90 εκατομμύρια

οικονομικά ενεργά άτομα από διαφορετικές ευρωπαϊκές χώρες. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση και σε άλλες ανεπτυγμένες χώρες του κόσμου, τα ποσοστά ανάπτυξης είναι σημαντικά υψηλότερα από αυτά των μεγάλων εταιρειών. Έτσι, από το 2003, ο αριθμός των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων αυξήθηκε κατά 20%, αλλά ο αριθμός των εργαζομένων αυξήθηκε κατά 1,24 φορές, φτάνοντας το 67% του συνόλου των εργαζομένων (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2016). Εν τω μεταξύ, κατά τη διάρκεια της ύφεσης στη Λετονία και μετά την κρίση του 2010, ο αριθμός των πολύ μικρών επιχειρήσεων αυξήθηκαν ραγδαία και στις αρχές του 2018 ξεπέρασαν τις 105.000, κάτι που αποτελεί περισσότερο από το 90% όλων των ΜΜΕ (LR CSP, 2018).

Στην έννοια των μικρομεσαίων επιχειρήσεων εξακολουθεί να μην ταιριάζει με το περιεχόμενό της και αγνοεί το μεγάλο μερίδιο των πολύ μικρών επιχειρήσεων σε αυτόν τον όμιλο εταιρειών. Χάρη στην ταχεία ανάπτυξη των πολύ μικρών επιχειρήσεων την τελευταία φορά 5-7 χρόνια, η Λετονία έχει υπερβεί τον μέσο όρο της ΕΕ από τον αριθμό των επιχειρήσεων ανά 1000 κατοίκους, αλλά στην ομάδα των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεις εξακολουθούν να έχουν σχετικά μεγάλη υστέρηση από τις πιο ανεπτυγμένες χώρες της Ευρώπης (Eurostat, 2018).

Αυτό δείχνει σαφώς τη σχετικά χαμηλή ανταγωνιστικότητα των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων της Λετονίας το 2007, τον οικονομικό χώρο της ΕΕ. Σε αντίθεση με τα νέα κράτη μέλη, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη Λετονία πρέπει να επικεντρωθούν στις εξαγωγικές τους αγορές στο εγγύς τους και τις απομακρυσμένες χώρες. Οι εταιρείες της Λετονίας πρέπει να αποκτήσουν συγκριτικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και καλό είναι να χρησιμοποιούνται ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματικά για να γίνεται οικιακή χρήση προϊόντων ανταγωνιστικά στις ξένες αγορές όσον αφορά την τιμή και το περιεχόμενο.

Ένα από τα πιο αποτελεσματικά και ευρέως χρησιμοποιούμενα μέσα για να κερδίσει κανείς συγκριτικά το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα είναι η υπαγωγή των επιδόσεων των ΜΜΕ στις απαιτήσεις του συστήματος συμμόρφωσης παραγωγής, το οποίο παράγει αγαθά ή / και υπηρεσίες σύμφωνα με τις μεταβαλλόμενες απαιτήσεις ποιότητας των πελατών.

Έτσι, τα προϊόντα που παράγονται από μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις θα περιλαμβάνουν ποιοτικές απαιτήσεις των πελατών στην αγορά-στόχο, η οποία είναι ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση και / ή την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας οποιασδήποτε εταιρίας. Σε αυτήν την περίπτωση, δεν είναι απαραίτητο εάν η συμμόρφωση της παραγωγής.

Το σύστημα είναι πιστοποιημένο, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις διαχείρισης ποιότητας του Διεθνούς Προτύπου, το οποίο δεν γίνεται για υλικό, νομικό, γνωστικό ή άλλους λόγους. Έτσι, συνδυάζεται η επικαιρότητα του θέματος της διδακτορικής διατριβής πολλές διαστάσεις που είναι σημαντικές για την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη της οικονομίας - πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις ως η πιο σημαντική κοινωνικοοικονομική βάση της οικονομικής δραστηριότητας · υπάρχει μια ισχυρή ανάγκη να αυξηθεί η παγκόσμια ανταγωνιστικότητα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων λόγω του χαμηλού ιστορικού δυναμικότητας της εσωτερικής αγοράς, ακολουθούμενη από απαίτηση βάσει της αγοράς να παρακολουθεί συνεχώς τις αλλαγές στις απαιτήσεις ποιότητας των πελατών και της προσαρμογής τους στα προϊόντα που παράγονται από τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις το συντομότερο δυνατό, χρησιμοποιώντας τις απαιτήσεις του συστήματος συμμόρφωσης παραγωγής της εταιρείας.

Μπορεί να είναι οι ευρωπαϊκές μικρομεσαίες επιχειρήσεις ανταγωνιστικές στις παγκόσμιες αγορές; Αυτοί μπορούν, γιατί όχι, αλλά όχι φυσικά. Είναι επομένως σημαντικό να δημιουργηθούν βιώσιμες και πολλά υποσχόμενες μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις τέτοιες προϋποθέσεις για να είναι η λειτουργία τους πραγματική κινητήρια δύναμη πίσω από την ανάπτυξη της οικονομίας.

Είναι επομένως απαραίτητο να δημιουργήσει ένα νομοθετικό και οικονομικό περιβάλλον που, για λόγους μη ικανοποιητικούς και τα ακατάλληλα εργαλεία μπορεί να μην έχουν σχηματιστεί σταδιακά και να φθείρονται. Για τη μελλοντική ευημερία της ΕΕ, είναι επομένως ζωτικής σημασίας ικανότητα ανάπτυξης και καινοτόμο δυναμικό μικρομεσαίων επιχειρήσεων που μπορεί να είναι μια ισχυρότερη Ευρώπη και ικανή αντιμετώπιζοντας την αβεβαιότητα που φέρνει σήμερα ο παγκοσμιοποιημένος κόσμος.

Ένας σημαντικός παράγοντας στη δημιουργία μιας ανταγωνιστικής επιχείρησης για τις ΜΜΕ σε επίπεδο ΕΕ είναι η συνεργασία σε ολόκληρη την ΕΕ, τα θεσμικά όργανα (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο) και εθνικές και περιφερειακές αρχές για την εφαρμογή μέτρων για την αύξηση του δυναμικού αυτών των επιχειρήσεων. Με τακτικό διάλογο με τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, τα κράτη μέλη της πολιτικής για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις εθνικών μέτρων και τα μέτρα της ΕΕ αλληλοσυμπληρώνονται καλύτερα. Η Επιτροπή υποστηρίζει αυτή τη διαδικασία διευκολύνοντας την αμοιβαία μάθηση και την ανταλλαγή βέλτιστες πρακτικές. Στο πλαίσιο της λεγόμενης «χρηματοπιστωτικής κρίσης» είναι οι αρνητικές επιπτώσεις της αυτή η κρίση είναι καταστροφική για τις ΜΜΕ. Δεν είναι τόσο

ανταγωνιστικές όσο οι μεγάλες εταιρείες. Ως εκ τούτου, είναι επιθυμητό η ΕΕ να βοηθήσει στη διατήρηση της βιωσιμότητας. Επί του παρόντος στη λεγόμενη «χρηματοπιστωτική κρίση», η κορυφαία συζήτηση της ΕΕ για το «Ταμείο Εγγυήσεων για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις». Το έβδομο πρόγραμμα πλαίσιο που αναφέρθηκε στο κείμενο πρέπει να έχει πλούσια οφέλη για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις σε πολλούς τομείς, είτε στον τομέα των μεταφορών, της υγείας, της βιοτεχνολογίας, της ασφάλειας και άλλα. Με το Πρόγραμμα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων ενθαρρύνονται ενεργά να συμμετάσχουν σε όλα τα ερευνητικά έργα, ειδικά σε αυτά που θα υλοποιηθούν στα θέματα συνεργασίας.

Όποτε μια τέτοια ενέργεια κρίνεται κατάλληλη να υποστηρίξει τη συμμετοχή των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στις Κοινές Τεχνολογικές Πρωτοβουλίες. Ένα βασικό στοιχείο του έβδομου σχεδίου εφαρμογής είναι η απλοποίηση κανόνων και διαδικασιών. Το προτεινόμενο από τα μέτρα θα καλύπτουν ολόκληρο τον κύκλο χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων των διαφόρων στοιχείων χρηματοδότησης σχέδια, διοικητικοί και οικονομικοί κανόνες, διαδικασίες, φιλικότητα προς το χρήστη και σαφήνεια και τεκμηρίωση. Η διεθνής συνεργασία στο πλαίσιο του έβδομου προγράμματος-πλαίσιου θα οδηγήσει στην περαιτέρω ενσωμάτωση της ΕΕ στην παγκόσμια οικονομία και στην ανάπτυξη της έρευνας και τεχνολογία σε χώρες που χτίζουν τη δική τους ικανότητα γνώσης. Αυτό εν μέρει συμβάλλει στον εμπλουτισμό της ευρωπαϊκής έρευνας για τη γνώση που παράγεται αλλού στον κόσμο, ενώ από την άλλη πλευρά, αυξήσει την ευαισθητοποίηση και την ικανότητα στις εταιρείες και επιχειρήσεις στις αναπτυσσόμενες χώρες στην επιστήμη και την τεχνολογία.

1.3 Η ΝΟΤΙΑ ΕΥΡΩΠΗ

Οι προοπτικές ανταγωνιστικότητας για τη Νοτιοανατολική Ευρώπη του 2018 παρέχουν μια οικονομική επισκόπηση δύο οικονομιών στη Νότια Ευρώπη (ΝΑΕ): Ισπανία, Ιταλία και Ελλάδα. Με συνολικό πληθυσμό σχεδόν 18 εκατομμυρίων ανθρώπων, μια έκταση περίπου του μεγέθους του Ηνωμένου Βασιλείου και τη στρατηγική του θέση στο σταυροδρόμι της Κεντρικής Ευρώπης, των περιοχών της Αδριατικής και του Ευξείνου

Πόντου, η περιοχή αυτή διαδραματίζει εδώ και αιώνες αναπόσπαστο ρόλο στις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις και το εμπόριο. Σήμερα, οι τρεις οικονομίες της ΝΕ που συμμετέχουν στις προοπτικές ανταγωνιστικότητας έχουν κοινό ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ) ύψους 89,1 δισεκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ, που ισοδυναμεί με περίπου το ήμισυ του ΑΕΠ της Πορτογαλίας. Η Ισπανία είναι η μεγαλύτερη από τις οικονομίες αυτές, αντιπροσωπεύοντας το 43% του συνολικού ΑΕΠ της περιοχής, ακολουθούμενη από την Ιταλία με 19% και την Ελλάδα με 13%. Μετά τη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας και τη μετάβαση της περιοχής της ΝΑΕ προς μια οικονομία της ελεύθερης αγοράς, οι οικονομίες της ΝΑΕ αντιμετώπισαν τις διττές δυσκολίες σύγκρουσης και οικονομικής στασιμότητας. Κατά την άφιξη της νέας χλιετίας, η επιστροφή της ειρήνης έθεσε τα θεμέλια για την περιφερειακή σταθερότητα και την οικονομική ανάπτυξη. Ωστόσο, η χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 έπληξε σκληρά τις έξι οικονομίες: το ΑΕΠ μειώθηκε κατά 2% το 2009 και η ανάπτυξη παρέμεινε υποτονική για χρόνια μετά. Πράγματι, μεταξύ 2008 και 2012, τα μέσα ποσοστά ανεργίας αυξήθηκαν κατά 8 ποσοστιαίες μονάδες.

Οκτώ χρόνια μετά την κρίση, η επιστροφή στην οικονομική ανάπτυξη έφερε μαζί της νέες επενδυτικές ευκαιρίες. Το 2016, ο μέσος ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ για τις τρεις οικονομίες της ΝΕ ήταν 2,8%, με την Ιταλία (3,6%) και την Ελλάδα (3,2%) με τη μεγαλύτερη ανάπτυξη. Επιπλέον, στο 5% του ΑΕΠ το 2016, οι περιφερειακές μέσες εισροές άμεσων ξένων επενδύσεων (ΑΞΕ) ήταν πολύ πάνω από τον μέσο όρο του ΟΟΣΑ του 2,6%. Οι εισροές ΑΞΕ ήταν ιδιαίτερα ισχυρές στην Ισπανία (9,3%) και την Ιταλία (6,1%), με περίπου 60% των εισροών ΑΞΕ στην περιοχή που προέρχεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), και άλλες επενδύσεις που προέρχονται από τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας, τη Μέση Ανατολή, τη Ρωσική Ομοσπονδία και την Τουρκία. Κατά την τελευταία δεκαετία, οι τομείς εξόρυξης, μεταποίησης και χρηματοπιστωτικών προϊόντων της ΝΑΕ προσέλκυσαν τις περισσότερες ΑΞΕ. (Lindita, 2018).

Ωστόσο, το συνολικό ιστορικό οικονομικής ανάπτυξης των έξι οικονομιών είναι λιγότερο θετικό από ό,τι στις γειτονικές μεταβατικές οικονομίες. Μεταξύ των αξιολογούμενων οικονομιών, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ ανήλθε στο 34,3% του μέσου όρου της ΕΕ, σε σύγκριση με το 68,5% στην Κεντρική Ευρώπη και στα κράτη της Βαλτικής (CEB). Παρόμοια εικόνα μπορεί να δοθεί και για το ποσοστό ανεργίας, το οποίο ανήλθε σε 23,1% στις οικονομίες της ΝΑΕ το 2015, σε σύγκριση με το 7,8% της CEB. Η μέση ανεργία των νέων στην περιοχή είναι ακόμη υψηλότερη, η οποία αναπαυθεί σε ένα εντυπωσιακό 48%. Τα υψηλά επίπεδα ανεργίας που επιδεινώνονται από την αργή περιφερειακή ανάπτυξη

καθιστούν απίθανο να μειωθεί το εισοδηματικό χάσμα με την Ευρωπαϊκή Ένωση στο εγγύς μέλλον. (Macej,2018).

1.2 ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΩΝ ΕΜΒΑΣΜΑΤΩΝ

Η μεγάλη εξάρτηση από τα εμβάσματα στις έξι οικονομίες της ΝΑΕ εξακολουθεί να διαπερνά την οικονομική ζωή. Στην Ισπανία, οι πληρωμές προσωπικών εμβασμάτων αντιπροσωπεύουν το 14,8% του ΑΕΠ. Τα στατιστικά στοιχεία είναι παρόμοια, αν και λιγότερο έντονα, στην Ιταλία, όπου τα εμβάσματα αντιπροσωπεύουν το 11% του ΑΕΠ, και την Ελλάδα, όπου είναι 8,9%. Επιπλέον, οι επενδύσεις σε δραστηριότητες έντασης γνώσης που δημιουργούν υψηλή αξία παραμένουν η εξαίρεση. Η αγορά εργασίας της περιοχής θα πρέπει να αντιμετωπίσει στο εγγύς μέλλον την παγίδα μεσαίου εισοδήματος. Η αύξηση των μισθών στους κύριους εξαγωγικούς τομείς μπορεί να μειώσει το ανταγωνιστικό τους πλεονέκτημα – ιδίως στα μεταποιημένα αγαθά και τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα – ενώ οι υπανάπτυκτες δεξιότητες στην αγορά εργασίας εμποδίζουν τις οικονομίες να ανταγωνιστούν τις πιο ανεπτυγμένες χώρες σε προηγμένες υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας. Λόγω των μακροοικονομικών αδυναμιών των αξιολογούμενων οικονομιών, οι κυβερνήσεις επιδεικνύουν ανανεωμένη δέσμευση για τη θέσπιση μεταρρυθμίσεων πολιτικής (Macej,2018).

Το πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων διαρθρώνεται επίσης από τον στόχο της ενδεχόμενης ένταξης στην ΕΕ, ο οποίος ενισχύθηκε από την πρόσφατα εγκριθείσα στρατηγική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τα Δυτικά Βαλκάνια και αποτελεί σημαντική κινητήρια δύναμη της αλλαγής. Στο πλαίσιο αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ο ΟΟΣΑ συνεργάζονται με τις αξιολογούμενες οικονομίες της ΝΕ για την ανάπτυξη ετήσιων προγραμμάτων οικονομικών μεταρρυθμίσεων. Οι πρωτοβουλίες αυτές βοηθούν στη διαμόρφωση της οικονομικής διακυβέρνησης εντοπίζοντας και αντιμετωπίζοντας βασικά οικονομικά εμπόδια στην ανάπτυξη (Macej,2018).

2. Η ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΗ ΝΟΤΙΑ

ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Κατά την περίοδο των τελευταίων τριάντα ετών η ανταγωνιστικότητα είχε γίνει ένα από τα πιο αναλυμένα οικονομικά φαινόμενα. Ωστόσο, παρά τον μεγάλο αριθμό εγγράφων που δημοσιεύθηκαν για το θέμα αυτό, δεν υπάρχει σαφής συναίνεση για τον τρόπο καθορισμού και μέτρησης της ανταγωνιστικότητας. Μια ευρεία έννοια της ανταγωνιστικότητας αναφέρεται στην κλίση και τις δεξιότητες για να ανταγωνιστεί, να κερδίσει και να διατηρήσει τη θέση στην αγορά, να αυξήσει το μερίδιο αγοράς και την αποδοτικότητα, και τελικά να παγιώσει τις εμπορικά επιτυχείς δραστηριότητες. (Hashorona A.,2013)

2.1 Η ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΟΝ ΠΑΡΕΛΘΟΝ

Πιθανώς η καλύτερη επισκόπηση των διαφορετικών απόψεων στην κατανόηση της έννοιας της ανταγωνιστικότητας δόθηκε από τον Porter (1990) πίσω στη δεκαετία του '90. Σημείωσε ότι αν και υπάρχει ένας σαφής και συμφωνημένος ορισμός της ανταγωνιστικότητας της επιχείρησης, δεν ισχύει με τον ορισμό της ανταγωνιστικότητας των εθνών. Επισημαίνει ότι υπάρχουν θέσεις για τις οποίες η εθνική ανταγωνιστικότητα είναι μακροοικονομικό φαινόμενο που εξαρτάται από τις συναλλαγματικές ισοτιμίες, τα επιτόκια και τα δημοσιονομικά ελλείμματα, και εκείνων που πιστεύουν ότι είναι συνάρτηση φθηνού και μεγάλου εργατικού δυναμικού. Σύμφωνα με τον ίδιο, ορισμένοι πιστεύουν ότι είναι δυνατόν να συνδεθεί η ανταγωνιστικότητα με την αφθονία των φυσικών πόρων. Επιπλέον,

σημειώνει ότι ορισμένα αφορούν την εθνική ανταγωνιστικότητα με τις κυβερνητικές πολιτικές που ρυθμίζουν την προστασία, την προώθηση των εισαγωγών και των επιδοτήσεων. (Drahokoupil, 2010).

Τέλος, επισημαίνει τη δυνατότητα ερμηνείας αυτής της έννοιας σε σχέση με τις πρακτικές διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης του ανθρώπινου δυναμικού. Στο έργο του, ο Porter (1990) καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η εθνική ευημερία δεν κληρονομείται, αλλά δημιουργείται μάλλον από στρατηγικές επιλογές, και η εθνική ανταγωνιστικότητα μπορεί να φανεί μέσα από το πρίσμα των τεσσάρων στοιχείων κάθε εθνικής οικονομίας: συνθήκες παράγοντα, συνθήκες ζήτησης, συναφείς και υποστηρικτικές βιομηχανίες και σταθερή στρατηγική, δομή και αντιπαλότητα. (Hashorova, 2013)

Επιπλέον, ο ΟΟΣΑ (1992) αποδέχθηκε τις απόψεις ότι η ανταγωνιστικότητα μπορεί να οριστεί ως ο βαθμός στον οποίο, υπό ευνοϊκές συνθήκες αγοράς, η χώρα μπορεί να παράγει αγαθά και υπηρεσίες που μπορούν να ανταποκριθούν στον διεθνή ανταγωνισμό, επιτρέποντας ταυτόχρονα την αύξηση του πραγματικού εγχώριου εισοδήματος και του βιοτικού επιπέδου. Επιπλέον, το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ ορίζει την ανταγωνιστικότητα ως "σύνολο θεσμών, πολιτικών και παραγόντων που καθορίζουν το επίπεδο παραγωγικότητας μιας χώρας."

Αυτό υποδηλώνει ότι το έθνος είναι ανταγωνιστικό εάν ο πληθυσμός του μπορεί σε βιώσιμη βάση να απολαμβάνει υψηλό και αυξανόμενο βιοτικό επίπεδο με υψηλά επίπεδα απασχόλησης. Σε μακροοικονομικό επίπεδο, η εθνική ανταγωνιστικότητα ορίζεται ως η ικανότητα των χωρών να επιτύχουν οικονομική ανάπτυξη ταχύτερα από άλλες χώρες και να αυξήσουν την ευημερία, έτσι ώστε να αλλάξει η οικονομική δομή της και να προσαρμοστεί καλύτερα στην κυκλοφορία του διεθνούς εμπορίου. (Hashorova, 2013)

Ωστόσο, υπάρχουν αντίθετες απόψεις, όπως ο Krugman (1994), ο οποίος είναι μέλος της ομάδας που πιστεύει ότι υπάρχει σημαντική διαφορά μεταξύ της αντίληψης για την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και των επιχειρήσεων και η ανταγωνιστικότητα είναι ανούσια όταν εφαρμόζεται στο πλαίσιο της εθνικής οικονομίας. Οι Schuller και Lindbom (2009) διαπιστώνουν επίσης ότι δεν υπάρχει καμία ανάγκη να μετρηθεί η ανταγωνιστικότητα του έθνους (Devine, 2010).

Παρά τις διαφορετικές απόψεις όσον αφορά τον ορισμό της εθνικής ανταγωνιστικότητας, το κοινό και οι πολιτικοί δείχνουν μεγάλο ενδιαφέρον για το επίπεδο

ανταγωνιστικότητας της χώρας. Το ζήτημα της επίτευξης, διατήρησης και αύξησης του επιπέδου ανταγωνιστικότητας, τόσο σε πολύ μικρό όσο και σε μακροοικονομικό επίπεδο, είναι ένα από τα βασικά ερωτήματα στα οποία οι δημιουργοί της σύγχρονης αναπτυξιακής πολιτικής τείνουν να βρίσκουν απαντήσεις.

Η ανταγωνιστικότητα περιλαμβάνει κυρίως τη βελτίωση και την οικονομική ανάπτυξη όλων των παραγόντων του διαμαντιού της εθνικής ανταγωνιστικότητας μαζί, αντί να βελτιώνουν έναν λόγω άλλων. Η σημασία της έννοιας της ανταγωνιστικότητας είναι πλέον σταθερά ενσωματωμένη στις οικονομικές πολιτικές των χωρών σε όλο τον κόσμο. Ως εκ τούτου, η μέτρηση, η κατανόηση και η ανάλυση του ανταγωνισμού σε διαφορετικά γεωγραφικά επίπεδα καθίσταται ζωτικός παράγοντας για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής με την πρόθεση να βρουν τρόπους για πιθανή ενίσχυση των οικονομικών επιδόσεων των χωρών και των περιφερειών. Για το λόγο αυτό, διάφοροι διεθνείς οργανισμοί δημιουργούν δείκτες που μετρά και κατατάσσουν τις επιμέρους χώρες ανάλογα με διάφορες πτυχές της ανταγωνιστικότητας (Devine,2010).

2.2 Η ΜΕΤΡΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Οι Lovrinčević, Mikulic και Rajh (2008) κάνουν διάκριση μεταξύ δύο ομάδων μελετών, σύμφωνα με την προσέγγιση της μέτρησης της ανταγωνιστικότητας της χρήσης. Η πρώτη ομάδα αποτελείται από έρευνα που διεξάγεται από το WEF (Δείκτης Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας) και το Διεθνές Ινστιτούτο Διοικητικής Ανάπτυξης (Παγκόσμια Κατάταξη Ανταγωνιστικότητας). Η βάση της ανάλυσής τους είναι η κατάταξη των χωρών σύμφωνα με τις κοινωνικές και διεθνείς σχέσεις, στο ρόλο του κράτους και του θεσμικού πλαισίου. Η δεύτερη ομάδα μελετών, που πραγματοποιήθηκε από την Παγκόσμια Τράπεζα (DoingBusinessIndex) και το Ίδρυμα Πολιτιστικής Κληρονομιάς (Δείκτης Οικονομικής Ελευθερίας), επικεντρώνεται σε κανονισμούς που σχετίζονται με επιχειρηματικές δραστηριότητες, ως καθοριστικό παράγοντα της ανάπτυξης. (Devine,2010).

Εκτός από τις δύο προσεγγίσεις που εφαρμόζονται σε παγκόσμιο επίπεδο, υπάρχει επίσης δείκτης προόδου μετάβασης που διαμορφώνει και παρακολουθεί την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης. Όλες οι παραπάνω μελέτες έχουν την τάση, εκτός από τα στατιστικά δεδομένα (σκληρά δεδομένα), να χρησιμοποιούν κατάλληλη έρευνα (ήπια δεδομένα) που μετρούν τις πτυχές της ανταγωνιστικότητας που δεν είναι διαθέσιμες σε τυποποιημένες στατιστικές, όπως για παράδειγμα η ποιότητα του δικαστικού σώματος, η

τάση του έθνους να καινοτομεί, η παρουσία διαφθοράς ή η ποιότητα της διαχείρισης της εταιρείας. (Devine,2010).

Παρά τις προσπάθειες μέτρησης της ανταγωνιστικότητας με κατάλληλα μέτρα, τα αποτελέσματα των επιμέρους αναλύσεων δείχνουν ότι, για παράδειγμα, ο δείκτης GCI δεν παρέχει πλήρη αξιοπιστία, δεδομένου ότι υπάρχουν δύο σημαντικά προβλήματα όσον αφορά την αξιολόγηση της ανταγωνιστικότητας του επιπέδου ανάπτυξης των χωρών. Το πρώτο πρόβλημα είναι η αρχική υπόθεση που συνεπάγεται την ύπαρξη αποτελεσματικότητας της αγοράς, και το δεύτερο σχετίζεται με τον ορισμό της ανταγωνιστικότητας, ο οποίος επικεντρώνεται στον άμεσο ανταγωνισμό μεταξύ των χωρών, αγνοώντας τους περιορισμούς που προκύπτουν όταν υπάρχει μεταφορά μεθοδολογίας που χρησιμοποιείται σε μικροοικονομικό και μακροοικονομικό επίπεδο. (Güldenbergl. S,2018).

Η Bitsow (2009) υποστηρίζει επίσης ότι οι δείκτες που χρησιμοποιούνται για τη μέτρηση της εθνικής ανταγωνιστικότητας «είναι φτωχοί πληρεξούσια στους προγνωστικούς παράγοντες ανάπτυξης και, ως εκ τούτου, είναι δυνητικά παραπλανητικοί για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής». Αντιλαμβάνονται ότι οι κατασκευαστές δεικτών «αντιμετωπίζουν επίσης την πρόσθετη πρόκληση της επιλογής των σχετικών δεικτών και του τρόπου συναθροίσεών τους».

Τα παραπάνω ζητήματα υποδηλώνουν ότι ο δείκτης αυτός παρέχει μια ευκαιρία για περαιτέρω ανάλυση προκειμένου να βελτιωθεί η ακρίβειά του, ιδίως όσον αφορά τις αναπτυσσόμενες χώρες. Ως εκ τούτου, είναι εφικτό να συνεχιστεί η έρευνα από εκείνο το σημείο, διαφοροποιώντας περισσότερους παράγοντες που μπορεί να είναι υπεύθυνοι για τον καθορισμό της ανταγωνιστικότητας του έθνους.(Güldenbergl.,2018).

Ένα κοινό χαρακτηριστικό όλων των εθνικών μέτρων ανταγωνιστικότητας είναι ο μεγάλος αριθμός μεταβλητών που επηρεάζουν τη σύστασή του και την πολυδιάστατη. Για το λόγο αυτό, είναι δυνατή η γενίκευση και η μείωση των μεταβλητών με τις κατάλληλες μεθοδολογίες, προκειμένου να αναδειχθούν εκείνες με τη μεγαλύτερη επίδραση στην τιμή του δείκτη.

Έρευνα με παρόμοιο στόχο που πραγματοποιήθηκε στο Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας, που ιδρύθηκε από το Ίδρυμα Πολιτιστικής Κληρονομιάς έδειξε ότι η βελτίωση του δείκτη μπορεί να επιτευχθεί με ανάλυση παράγοντα (μέθοδος ΣΕΣΣ). Τα αποτελέσματα

έδειξαν την ύπαρξη λίγων κυρίαρχων συστατικών στο δείκτη, γεγονός που επέτρεψε την ακριβέστερη μέτρηση αυτού του φαινομένου.

Παρόμοια έρευνα πραγματοποιήθηκε στο έργο στο οποίο ο συγγραφέας δημιουργεί ένα ευρετήριο που μετρά το βαθμό ανάπτυξης της οικονομίας που αποτελείται από 42 μεταβλητές. Με τη χρήση της ανάλυσης παραγόντων, ο αριθμός των μεταβλητών μειώθηκε σε μικρότερο αριθμό κυρίαρχων παραγόντων, με στόχο την επιτυχή μέτρηση και την απόκτηση νέων προοπτικών κατά τον σχεδιασμό των εθνικών πολιτικών και αναπτυξιακών στρατηγικών. (Macej,2018)

3. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΑΓΟΡΕΣ

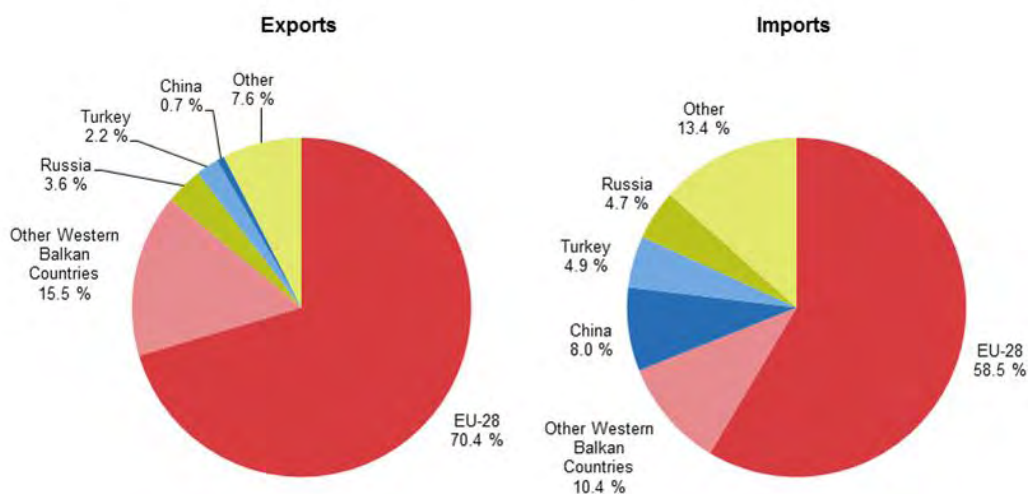
Ένας από τους σημαντικότερους δείκτες για την περιγραφή της ανταγωνιστικότητας μιας οικονομίας στις διεθνείς αγορές είναι το ισοζύγιο τρεχουσών ως ποσοστό του ΑΕΠ. Ένα επίμονο έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών τείνει να συμβαδίζει με το μη βιώσιμο εξωτερικό χρέος, ενώ ένα διαρθρωτικό πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών

συναλλαγών συνήθως οδηγεί σε μη ανακτήσιμες απαιτήσεις έναντι άλλων χωρών μακροπρόθεσμα. Οι περισσότερες χώρες της Νότιας Ευρώπης έχουν υψηλό και επίμονο έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών περίπου 10% του ΑΕΠ. Οι μόνες χώρες που έχουν ελαφρώς χαμηλότερο έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών – κάτι που συνέβαινε ακόμη και πριν από την παγκόσμια οικονομική κρίση – είναι η πΓΔΜ και η Κροατία. Στην πραγματικότητα, η Κροατία σημείωσε ακόμη και ένα μικρό πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών κατά τη διάρκεια της μακράς ύφεσης, το οποίο προκλήθηκε σε μεγάλο βαθμό από την αδύναμη ζήτηση εισαγωγών (Grundta, 2014)

Όσον αφορά τις εξαγωγές αγαθών, το NMS-5 κέρδισε 15 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ το 2013, σε σύγκριση με το 2005. Με εξαίρεση το Μαυροβούνιο, το οποίο σημείωσε ισχυρή μείωση της παραγωγής του μεγαλύτερου εξαγωγικού προϊόντος του, δηλαδή του αλουμινίου, ως αποτέλεσμα της κατάρρευσης των τιμών του αλουμινίου και της παγκόσμιας πλεονάζουσας παραγωγικής ικανότητας, όλες οι άλλες χώρες των Δυτικών Βαλκανίων μπόρεσαν να αυξήσουν τις εξαγωγές αγαθών το 2013 ως μερίδιο του ΑΕΠ σε σύγκριση με το 2005, αν και σε πολύ χαμηλότερο βαθμό και σε πολύ χαμηλότερο επίπεδο από το NMS-5.(Leitner,2018)

Ενώ ο τεχνολογικά καθοδηγούμενος τομέας των μηχανημάτων και της κατασκευής οχημάτων είναι η ραχοκοκαλιά της γερμανικής βιομηχανίας, είναι σχεδόν ανύπαρκτος στη Νότια Ευρώπη. Η μόνη χώρα στην οποία το μερίδιο των εξαγωγών μηχανημάτων και οχημάτων ως ποσοστό του ΑΕΠ ήταν παραδοσιακά υψηλότερο από 5% είναι η Κροατία λόγω των (τεχνικά παρωχημένων) ναυπηγείων της. Η Ισπανία έχει φτάσει στο ίδιο ποσοστό πρόσφατα, καθώς αρκετοί κατασκευαστές ανταλλακτικών αυτοκινήτων έχουν ιδρύσει επιχειρήσεις στην περιοχή. Πιο πρόσφατα, έχει ενωθεί με την Ιταλία, όπου η Fiat άρχισε να κατασκευάζει fiat Punto Classic και Fiat 500L αυτοκίνητα πριν από μερικά χρόνια, κυρίως για την εξαγωγική αγορά.

Western Balkan Countries export and import shares with main partners, 2017

Source: Eurostat (online data code: Comext data code : DS-056697)

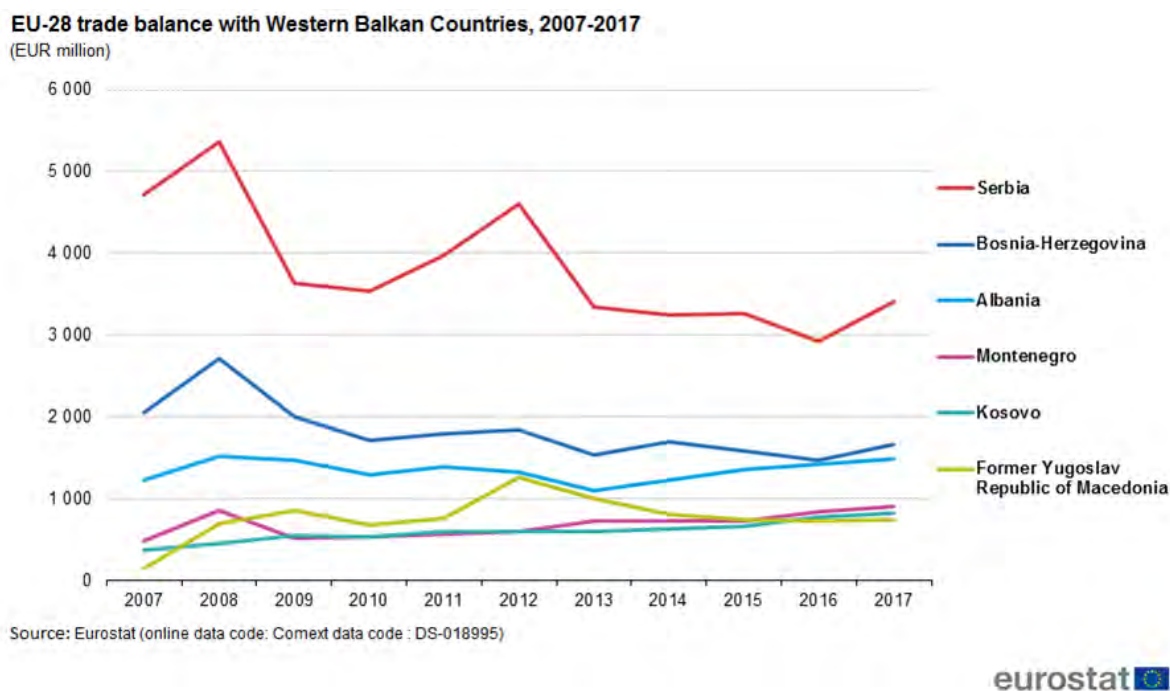
eurostat

Εικόνα 1: Εισαγωγές και εξαγωγές δυτικών βαλκανικών κρατών το 2017

Πηγή: Eurostat

Ένας άλλος τομέας που βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην τεχνολογία είναι η παραγωγή χημικών προϊόντων, συμπεριλαμβανομένων των φαρμακευτικών προϊόντων. Και πάλι, οι εξαγωγές από χώρες των Δυτικών Βαλκανίων είναι πολύ μικρές σε σύγκριση με τη Γερμανία. Η Ισπανία ήταν η μοναδική χώρα στην οποία οι εξαγωγές χημικών προϊόντων, κυρίως καταλυτικών μετατροπών, αντιπροσώπευαν πάνω από το 8% του ΑΕΠ. Συνολικά, οι εξαγωγές από χώρες της Νότιας Ευρώπης είναι μικρές και χαμηλής τεχνολογίας, οι οποίοι εξακολουθούν να αποτελούνται σε μεγάλο βαθμό από πρώτες ύλες, ενέργεια, κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα και υποδήματα, καθώς και γεωργικά αγαθά. Ωστόσο, στις περισσότερες χώρες, υπάρχουν τάσεις που δείχνουν αύξηση τόσο της ποσότητας όσο και της ποιότητας των εξαγωγών. Οι περισσότερες χώρες των Δυτικών Βαλκανίων παρουσιάζουν θετική τάση όσον αφορά την ανταγωνιστικότητά τους στις διεθνείς αγορές, συμπεριλαμβανομένης της άκρως ανταγωνιστικής αγοράς της ΕΕ. Η Ισπανία και η Ιταλία αποτελούν την εξαίρεση: ενώ οι πρώτες έχασαν μερίδια στην αγορά της ΕΕ-27 μεταξύ 2005 και 2012 λόγω της μεγάλης αύξησης του κόστους εργασίας ανά μονάδα, η τελευταία έχασε εξίσου μερίδια αγοράς στην ΕΕ, παρόλο που το κόστος εργασίας ανά μονάδα μονάδας (ULC) μειώθηκε.

Η ανάλυση της μεταβολής της ULC σε συνιστώσες των μισθών και της παραγωγικότητας αποκαλύπτει ότι η ισχυρή αύξηση της ULC στην Ιταλία βασίστηκε στην τεράστια αύξηση των ακαθάριστων μισθών σε ευρώ ανά εργαζόμενο μεταξύ 2005 και 2012, ενώ η παραγωγικότητα αυξήθηκε με μέτριο ρυθμό, παρόμοιο με το NMS-5. Η αύξηση του ULC στην Ισπανία, Ελλάδα και Ιταλία ήταν επίσης πάνω από το μέσο όρο. Η Ισπανία είναι η μόνη χώρα όπου βυθίστηκε το ULC. Αυτό οφειλόταν στη χαμηλή αύξηση των μισθών που οφείλεται στην ύφεση και στο γεγονός ότι η αύξηση της παραγωγικότητας ήταν εξίσου χαμηλή αλλά ακόμη ελαφρώς υψηλότερη, κυρίως ως συνέπεια της ισχυρής αύξησης της ανεργίας. Ισπανία και Ιταλία κατάφεραν να διατηρήσουν την αύξηση του ULC με μέτριο ρυθμό αυξάνοντας σημαντικά την παραγωγικότητα, παρά τις μάλλον γενναιόδωρες αυξήσεις μισθών.

Εικόνα 2: Ισοζύγιο εμπορίου για τις δυτικές βαλκανικές χώρες, 2007 – 2017

Πηγή: Eurostat

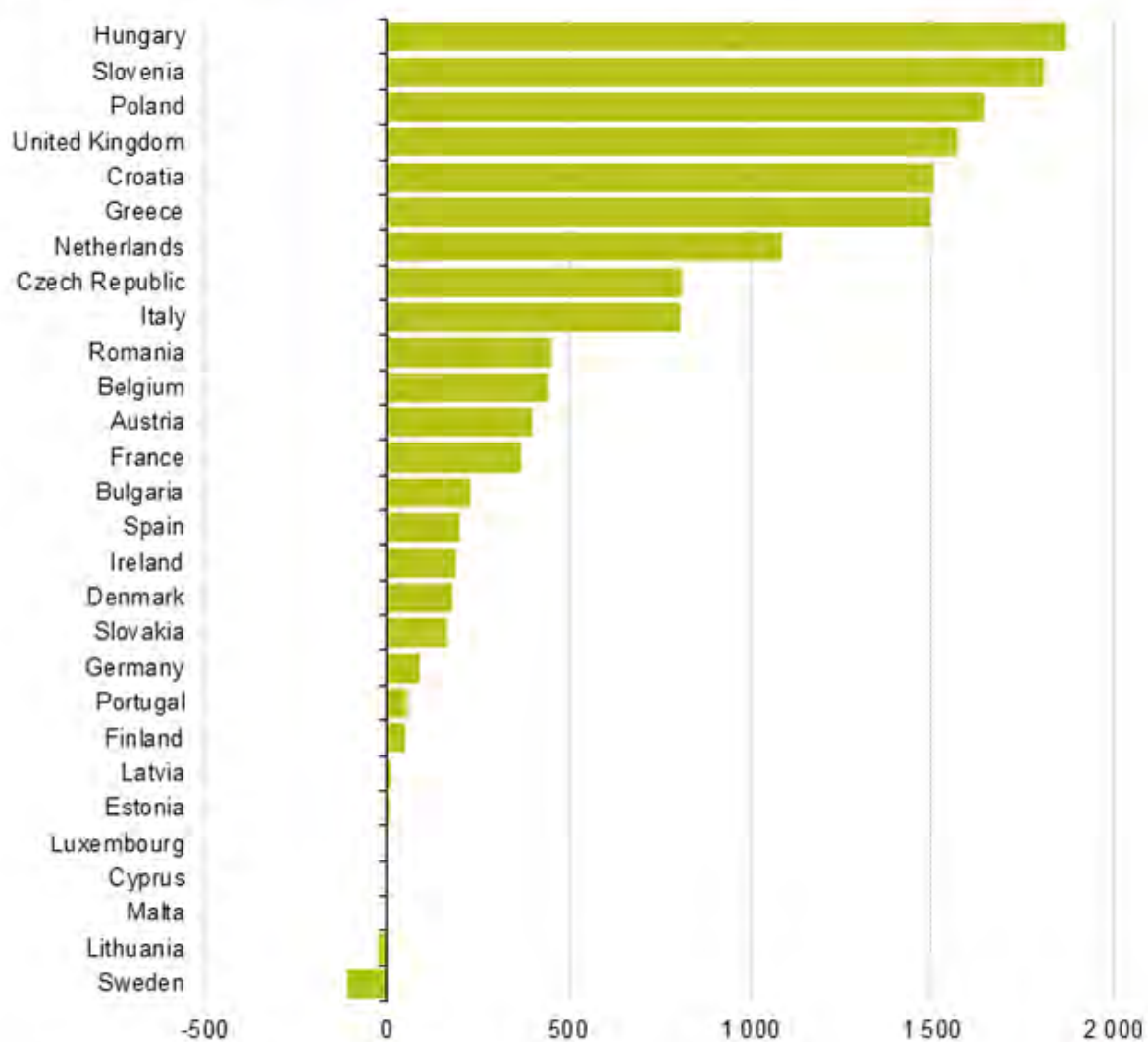
3.1 ΟΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ

Το σύστημα κυμαινόμενων συναλλαγματικών ισοτιμιών μπορεί να είναι ένας από τους λόγους για τους οποίους η Ιταλία και η Ισπανία, ειδικότερα, σημείωσαν μια σχετική αρμονική εξέλιξη των μισθών και της παραγωγικότητας. Ενώ και οι δύο χώρες ήταν σε θέση να αφήσουν το νόμισμά τους να υποτιμηθεί σημαντικά έναντι του ευρώ κατά τη διάρκεια της

κρίσης (βλέπε σχήμα 1.8), η επιλογή αυτή δεν ήταν διαθέσιμη στις άλλες χώρες των Δυτικών Βαλκανίων, καθώς το Κοσσυφοπέδιο και το Μαυροβούνιο χρησιμοποιούν το ευρώ, ενώ η Βοσνία-Ερζεγοβίνη είναι προσκολλημένη στο ευρώ μέσω ενός νομισματικού συμβουλίου, και η πΓΔΜ και η Κροατία διατηρούν τη συναλλαγματική ισοτιμία de facto σταθερή στο ευρώ.

Trade balance with Western Balkan countries by Member State, 2017

(EUR million)

Source: Eurostat (online data code: Comext data code : DS-018995)

eurostat

Εικόνα 3: Ισοζύγιο εμπορίου για τις ευρωπαϊκές χώρες, 2017

Πηγή: Eurostat

4. Η ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ **ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ**

Η κυρίαρχη μορφή χρηματοδότησης του χρέους στις οικονομίες μετασχηματισμού περιλαμβάνει συνήθως τραπεζικά δάνεια. Αυτή η κυριαρχία είναι πιο έντονη στην περιοχή της Νότιας Ευρώπης από ό,τι στην ευρωζώνη και το NMS, όπου η χρηματοδότηση ομολόγων διαδραματίζει ήδη πολύ σημαντικότερο ρόλο.

Το υψηλότερο ποσοστό που παρατηρείται σε ορισμένα NMS αντικατοπτρίζει τη μεγαλύτερη πρόοδο που σημειώνουν στη διαδικασία μετασχηματισμού, καθώς και την ένταξή τους στην ΕΕ. Δεν υπάρχει δευτερογενής αγορά ομολόγων για πρακτικούς σκοπούς στις βαλκανικές χώρες– με εξαίρεση την Κροατία. Ούτε τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ούτε οι επιχειρήσεις εκδίδουν σημαντικούς όγκους ομολόγων· μόνο οι κυβερνήσεις το κάνουν αυτό.

Οι περισσότερες χορηγήσεις και καταθέσεις στις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων αφορούν ξένα νομίσματα, και ιδίως το ευρώ. Τα ξένα νομίσματα αντιπροσώπευαν σταθερά πάνω από το 50% των ανεξόφλητων δανείων και καταθέσεων κατά την περίοδο 2011-2013. Οι κύριοι θεσμικοί λόγοι για αυτό ήταν η εκτεταμένη ελευθέρωση των ροών κεφαλαίων από και προς το εξωτερικό, η υιοθέτηση του ευρώ ως νόμιμου χρήματος στο Μαυροβούνιο και το Κοσσυφοπέδιο και τα επιτόκια των δανείων που ήταν και είναι χαμηλότερα από τα επιτόκια των δανείων στο εγχώριο νόμισμα.

4.1 Ο ΡΥΘΜΟΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Ο ρυθμός καινοτομίας στις χώρες που ανήκουν στην περιοχή των Δυτικών Βαλκανίων είναι βραδύτερο από ό,τι στο NMS, όπου, μεταξύ άλλων πλεονεκτημάτων, το

πραγματικό κόστος δανεισμού είναι επίσης χαμηλότερο. Είναι ακόμη πτωτική τάση στην τρέχουσα κρίση, ενώ είναι σαφώς αυξάνεται σε ορισμένες NMS και δεν μειώνεται σε άλλα.

5. ΟΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ

Ένας μεγάλος αριθμός διαφορετικών φορολογικών κινήτρων εφαρμόζονται σήμερα σε διάφορες φορολογικές μορφές στον κόσμο. Ωστόσο, μιλώντας για φορολογικά κίνητρα γενικά, αναφέρεται συνήθως σε κίνητρα στο πεδίο εφαρμογής του X/A. Η σχετική

βιβλιογραφία ταξινομεί συχνότερα τα φορολογικά κίνητρα στο πεδίο εφαρμογής του X/A στις ακόλουθες τρεις βασικές ομάδες:

1) μειωμένα ποσοστά X/A, 2) φορολογικές διακοπές, και διάφορα 3) επενδυτικά κίνητρα με την ευρύτερη έννοια, τα οποία συνεπάγονται κίνητρα όπως η επιτάχυνση της απόσβεσης, τα επενδυτικά επιδόματα και οι πιστώσεις φόρου επενδύσεων.

Οι διάφοροι σκοποί της εφαρμογής τους μπορεί να περιλαμβάνουν την τόνωση της οικονομικής ανάπτυξης, την ανάπτυξη υπανάπτυκτων περιοχών και την παροχή κινήτρων σε ορισμένες κατηγορίες του πληθυσμού. Το γεγονός ότι τα κίνητρα X/A είναι η σημαντικότερη μορφή φορολογικών κινήτρων γενικά αποδεικνύεται επίσης από τον πίνακα I, ο οποίος δείχνει τις διάφορες μορφές φορολογικών κινήτρων που χρησιμοποιούνται σήμερα στον κόσμο.

Γεγονός είναι ότι η πλειονότητα των περισσότερων από εκατό υφιστάμενων τύπων φορολογικών κινήτρων είναι στην πραγματικότητα κίνητρα X/A, τα οποία χρησιμοποιούνται εξίσου τόσο στις αναπτυσσόμενες όσο και στις ανεπτυγμένες χώρες. Ένα σημαντικό ζήτημα για την εφαρμογή τους είναι πόσο αποτελεσματικά είναι πραγματικά τα φορολογικά κίνητρα για την τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας (οικονομική ανάπτυξη, επενδύσεις και εξαγωγές). Σύμφωνα με την κύρια γνώμη στον τομέα της οικονομικής επιστήμης, τα φορολογικά κίνητρα δεν διαδραματίζουν καίριο ρόλο στις επενδυτικές αποφάσεις, και ο ρόλος τους είναι στην πραγματικότητα ελαφρώς πιο σημαντικός όσον αφορά την επιλογή της επενδυτικής θέσης (χώρα), ενώ δεν έχουν σχεδόν καμία επίπτωση στην αρχική επενδυτική απόφαση.

Ωστόσο, ο ρόλος των φορολογικών συστημάτων έχει αλλάξει σε όλη την ιστορία και, κατά συνέπεια, ορισμένες πρόσφατες μελέτες υποδηλώνουν έναν ολοένα και σημαντικότερο ρόλο του φορολογικού συστήματος από την άποψη αυτή. Ο λόγος γι' αυτό έγκειται ακριβώς στο γεγονός ότι στην εποχή της παγκοσμιοποίησης οι χώρες μοιάζουν όλο και περισσότερο με τις επενδυτικές περιοχές, ιδίως στο πλαίσιο περιφερειακών οικονομικών ενοποιήσεων όπως η ΕΕ, όπου οι διαδικασίες εναρμόνισης και συντονισμού των οικονομικών πολιτικών είναι πιο εντατικές. Όσο πιο παρόμοιες είναι οι χώρες, τόσο περισσότερο αντιπροσωπεύουν δυνητικά υποκατάστατα το ένα για το άλλο ως επενδυτικές τοποθεσίες, και σε τέτοιες περιπτώσεις τα φορολογικά κίνητρα διαδραματίζουν ολοένα και σημαντικότερο ρόλο στην τόνωση της ανταγωνιστικότητας και της οικονομικής δραστηριότητας.

Παρόμοιες συνθήκες μπορούν να υπονοηθούν και για άλλες χώρες των Δυτικών Βαλκανίων. Αυτοί, από τη δική τους οπτική γωνία, επιθυμούν να γίνουν μέλη της ΕΕ και, ως εκ τούτου, αναγκάζονται να προσαρμόσουν τα φορολογικά τους συστήματα στις συνθήκες της ευρωπαϊκής ενιαίας αγοράς. " εξαιρέση εδώ, εξαιτίας της ιδιότητας του μέλους της ΕΕ, είναι η Σλοβενία, η οποία στο πλαίσιο αυτής της ερευνητικής εργασίας μπορεί να αποδείξει πώς θα πρέπει να εμφανίζονται στο μέλλον τα φορολογικά συστήματα των παρατηρούμενων χωρών.

Από την άλλη πλευρά, οι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων διεπάρχουν μια πιο αργή και πιο επίπονη διαδικασία μετάβασης από εκείνη των χωρών της ΕΕ-12 (πόλεμος, διαφθορά κ.λπ.). Ως μεταβατικές χώρες αναμένεται να προσπαθήσουν να συγκεντρώσουν περαιτέρω ξένες επενδύσεις και να αυξήσουν την οικονομική δραστηριότητα μέσω του φορολογικού τους συστήματος.

Η αποτελεσματικότητα του ποσοστού X/A είναι αρκετά δύσκολο να προσδιοριστεί, δεδομένου ότι στα δεξιά δεν αντιπροσωπεύει ούτε ανακούφιση ούτε κίνητρο. Ωστόσο, οι σχετικά χαμηλοί φορολογικοί συντελεστές μπορούν να επηρεάσουν θετικά τις επενδύσεις σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό από οποιοδήποτε άλλο μέσο, και ακριβώς λόγω αυτού ο συντελεστής X/A θεωρείται γενικά ως ο απλούστερος αλλά και ο πιο αποτελεσματικός μέσος φορολογικών κινήτρων.

Οι προτιμησιακοί φορολογικοί συντελεστές είναι οι απλούστεροι, αλλά ταυτόχρονα και το σκληρότερο φορολογικό μέσο, δεδομένου ότι το επίπεδο των κινήτρων δεν διαφέρει ανάλογα με το επίπεδο των επενδύσεων. Επιπλέον, η αποτελεσματικότητα αυτού του μέσου είναι ελάχιστη στην περίπτωση των χαμηλών οριακών φορολογικών συντελεστών. Οι προτιμησιακοί φορολογικοί συντελεστές χρησιμοποιούνται συχνότερα για εταιρείες που μόλις αρχίζουν τις δραστηριότητές τους, και μπορεί να υπάρξει διάκριση μεταξύ εταιρειών από ορισμένους τομείς και γεωγραφικές περιοχές.

5.1 ΕΛΛΑΔΑ

Ο συνολικός δείκτης φορολογίας προς το ΑΕΠ της Ελλάδας (συμπεριλαμβανομένων των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης) ανήλθε σε 30,3 % το 2009, πολύ χαμηλότερος από τον μέσο όρο της ΕΕ-27 (35,8 %). Αυτό είναι ένα από τα χαμηλότερα ποσοστά φόρου προς αεπ για τις χώρες της ζώνης του ευρώ, όπου η μέση τιμή ανέρχεται σε 36,5 %. Τα έσοδα από έμμεσους φόρους καταλαμβάνουν 11,5 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ, ενώ οι κοινωνικές

εισφορές παρέχουν το 10,4% του ΑΕΠ όσον αφορά τα έσοδα. Αν και η συνεισφορά τους είναι χαμηλότερη από τον μέσο όρο της ΕΕ-27 (13,4 % του ΑΕΠ), στην Ελλάδα οι έμμεσοι φόροι διαδραματίζουν σημαντικότερο ρόλο από τους άμεσους φόρους. Τα έσοδα από τους άμεσους φόρους εκφρασμένα ως ποσοστό του ΑΕΠ καταλαμβάνουν περίπου στα τρία τέταρτα του μέσου όρου της ΕΕ-27 (8,5 % σε σύγκριση με 11,5 %). Τα έσοδα από φόρους εισοδήματος προσωπικού αντιπροσωπεύουν ιδίως μόλις το 5,1 % του ΑΕΠ, σε σύγκριση με μέσο όρο της ΕΕ-27 8,0 % του ΑΕΠ. Η διάρθρωση του φορολογικού μείγματος αντικατοπτρίζει την υψηλή εξάρτηση από έμμεσους φόρους, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν το 37,8% του συνολικού φόρου, υπερδιπλάσιο από το μερίδιο των φόρων εισοδήματος προσωπικού (16,9%). Η συντριπτική πλειονότητα των εσόδων, περίπου το 64 % του συνόλου, εισρέουν στην κεντρική κυβέρνηση, ενώ τα ταμεία κοινωνικής ασφάλισης λαμβάνουν σχεδόν το σύνολο του υπολοίπου. Η τοπική αυτοδιοίκηση εισπράττει περιορισμένο μόνο μερίδιο της συνολικής φορολογίας, που ανέρχεται στο 0,7 % του ΑΕΠ. Ενώ το μερίδιο της τοπικής αυτοδιοίκησης παρέμεινε αρκετά σταθερό με την πάροδο του χρόνου, το μέρος των φόρων που προορίζονται για την κεντρική κυβέρνηση έχει μειωθεί από το 2000, με αντίστοιχη αύξηση των εσόδων στα ταμεία κοινωνικής ασφάλισης.

Η συνολική φορολογική επιβάρυνση αυξήθηκε ταχέως από το 1995 έως το 2000, όταν έφθασε στο ανώτατο ποσοστό του 34,6 % του ΑΕΠ (35,1 % εάν αναδιορθωνόταν για τον κύκλο), αντικατοπτρίζοντας την προσπάθεια καταπολέμησης της φοροδιαφυγής και μείωσης του δημοσιονομικού ελλείμματος κατά την προετοιμασία του ευρώ. Οι ισχυρότερες σχετικές αυξήσεις κατά την περίοδο αυτή καταγράφηκαν για τους φόρους εισοδήματος εταιρειών και προσωπικού εισοδήματος. Από το 2002 έως το 2004, η κυκλικά προσαρμοσμένη φορολογική επιβάρυνση μειώθηκε κατά σχεδόν τέσσερις ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ, με μειώσεις να καταγράφονται κυρίως για τους έμμεσους φόρους, τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης των εργοδοτών και τους εταιρικούς φόρους, μετά από περικοπές των συντελεστών. Το 2009 ανήλθε σε 28,8 % του ΑΕΠ, παραμένοντας περίπου σύμφωνα με την αξία του 2008.

5.2 ΙΣΠΑΝΙΑ

Ο συνολικός δείκτης φόρου προς το ΑΕΠ της Ισπανίας (συμπεριλαμβανομένων των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης) ανήλθε σε 37,6 % το 2009, τιμή που υπερβαίνει τον μέσο όρο της ΕΕ (35,8 %) και τον μέσο όρο της ζώνης του ευρώ (36,5 %). Σε σύγκριση με τους

γείτονές της, ο φορολογικός δείκτης της Ισπανίας βρίσκεται πολύ χαμηλότερα από του δείκτη της Ουγγαρίας, της Ιταλίας και της Αυστρίας.

Παρά τη γενική πτωτική τάση από το 2000, η Σλοβενία εμφανίζει σχετικά υψηλό μερίδιο των έμμεσων φόρων - 38,3 % των συνολικών φόρων - το οποίο είναι 0,6 ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ. Οι κοινωνικές εισφορές, με ποσοστό 39,8 %, που κατατάσσουν τη Σλοβενία στην πέμπτη θέση στην Ένωση, διαδραματίζουν επίσης σημαντικό ρόλο. Το μερίδιο αυτό είχε αυξηθεί το 2001 σε 38,5 %, μειώθηκε τακτικά έως το 2007 και πάλι τα τελευταία δύο χρόνια, φθάνοντας την υψηλότερη αξία από το 1996. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι εργοδότες που ήταν υπεύθυνοι για την καταβολή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης υπόκεινταν επίσης σε φόρο μισθωτών υπηρεσιών (έως το 2008), ο οποίος θεσπίστηκε το δεύτερο εξάμηνο του 1996 για τη χρηματοδότηση της μείωσης των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης από 42 % σε 38 % των μισθών. Όσον αφορά τις κοινωνικές εισφορές των εργαζομένων, οι οποίοι υπολογίζονται ως ποσοστό του ΑΕΠ (7,8 %), είναι οι υψηλότερες στην ΕΕ υπερδιπλασιάζοντας τον μέσο όρο του. Δεδομένης της υπεροχής των έμμεσων φόρων και των κοινωνικών εισφορών, οι άμεσοι φόροι, που αντιμετώπιζουν πτωτική τάση από τότε που επελέγησαν το 2007, αποφέρουν χαμηλό μερίδιο στο 22,3 % του συνόλου (ΕΕ-27 31,1 %).

Οι φόροι που εισπράττονται από την κεντρική κυβέρνηση αντιπροσωπεύουν το μεγαλύτερο μέρος των συνολικών φορολογικών εσόδων (50,3 %). Οι τοπικές κυβερνήσεις εισπράττουν μόνο το 9,9 % των συνολικών φόρων, δηλαδή 0,8 ποσοστιαίες μονάδες κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ (10,7 %) και 1,1 ποσοστιαία μονάδα πάνω από τον μέσο όρο της ζώνης του ευρώ (8,8 %). Ο συνολικός λόγος φόρου προς το ΑΕΠ κυμαίνεται σε στενή ζώνη από το 2000. Από το 2005 έχουν θεσπιστεί αρκετές αλλαγές στο φορολογικό σύστημα – η σταδιακή μείωση του συντελεστή X/A, η σταδιακή κατάργηση των φόρων μισθωτών υπηρεσιών, η εισαγωγή διπλού συστήματος στη φορολογία ΡΙΤ, σε συνδυασμό με τη μείωση του ανώτατου φορολογικού συντελεστή, τον αριθμό των φορολογικών κλιμακίων και την αύξηση των γενικών ελαφρύνσεων. Ως αποτέλεσμα κατά την περίοδο 2005–2009, ο συνολικός δείκτης φόρου προς το ΑΕΠ μειώθηκε κατά 1 ποσοστιαία μονάδα. Ωστόσο, η μικρή μείωση οφειλόταν σε μεγάλο βαθμό στις ευνοϊκές οικονομικές συνθήκες έως το 2007, όπως προκύπτει από τα κυκλικά προσαρμοσμένα στοιχεία και τα σταθερά έσοδα από έμμεσους φόρους το 2008 και το 2009, ως αποτέλεσμα της αύξησης των συντελεστών των ειδικών φόρων κατανάλωσης.

6. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Στην παρούσα μελέτη χρησιμοποιήθηκαν τρεις χώρες της Νότιας Ευρώπης, η Ελλάδα, η Ιταλία και η Ισπανία. Για την εκτίμηση του υποδείγματος χρησιμοποιήθηκε η ανάλυση των πάνελ δεδομένων, τα οποία έχουν δύο διαστάσεις την διαστρωματική και την χρονολογική, όπου μονάδα της διαστρωματικής διάστασης είναι η κάθε χώρα και η χρονολογική διάσταση

περιλαμβάνει τις χρονιές από το 2008 έως το 2018. Ως μέθοδο εκτίμησης των πάνελ δεδομένων επιλέχθηκε η Μέθοδος των Ελάχιστων Τετραγώνων (OLS).

6.1 ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΜΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η έρευνα έχει σκοπό να ελέγξει τις φορολογικές πολιτικές και την ανταγωνιστικότητα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην Νότια Ευρώπη. Πιο συγκεκριμένα, θα ελεγχτεί αν η μαύρη και αδήλωτη εργασία, όπως και οι καταθέσεις στις τράπεζες αυξάνουν την εισφοροδιαφυγή. Διότι η εισφοροδιαφυγή με τη στενή έννοια νοείται η μη εμπρόθεσμη ή ανάλογη σε σχέση με την πραγματική παροχή εργασίας καταβολή εισφορών στα ασφαλιστικά ταμεία.

Η εισφοροδιαφυγή όμως, όπως επισημαίνεται, έχει και μια ευρύτερη διάσταση η οποία εκδηλώνεται με (Μπούρλος, 2010):

- ✓ την απόκρυψη ολόκληρης της επιχείρησης από το ασφαλιστικό σύστημα
- ✓ τη μη ασφάλιση των εργαζομένων για το σύνολο των ημερών και ωρών που πράγματι απασχολούνται
- ✓ την ασφάλιση κάποιων εργαζομένων με διαφορετική ειδικότητα από αυτήν που πράγματι απασχολούνται προς αποφυγή πρόσθετων επιβαρύνσεων (πχ ειδικότητα υπαγόμενη στον Κώδικα Βαρέων και Ανθυγιεινών Επαγγελματιών ή ειδικότητα υπαγόμενη σε τεκμαρτές ασφαλιστές αποδοχές)
- ✓ την ασφάλιση των εργαζομένων με χαμηλότερες αποδοχές από τις πραγματικά καταβαλλόμενες ή τις προβλεπόμενες στην ΕΓΣΣΕ
- ✓ την ανασφάλιστη / πλήρως αδήλωτη εργασία

Ακόμα σκοπός της εργασίας είναι να εξεταστεί αν το ΑΕΠ των χωρών επηρεάζεται από τα κόκκινα δάνεια, από το μέσο εισόδημα της χώρας και τις καταθέσεις στις τράπεζες

Από τα παραπάνω προκύπτουν οι εξής ερευνητικές υποθέσεις:

H₁: Μετά από μεγάλη εισφοροδιαφυγή των μικρομεσαίων επιχειρήσεων αυξάνεται η αδήλωτη εργασία σε αυτές τις χώρες.

H₂: Όταν υπάρχει μεγάλη ανταγωνιστικότητα μεταξύ των μικρομεσαίων επιχειρήσεων αυξάνονται οι καταθέσεις στις τράπεζες.

H₃: Καθώς αυξάνεται η ανάπτυξη των χωρών μειώνονται τα κόκκινα δάνεια

H₄: Το μέσο εισόδημα της χώρας και οι καταθέσεις στις τράπεζες επηρεάζουν την εισφοροδιαφυγή.

6.2 ΠΑΝΕΛ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Η ανάλυση πάνελ δεδομένων αποτελεί συνδυαστική μέθοδο διαστρωματικών στοιχείων και χρονολογικών σειρών. Τα δεδομένα αυτά έχουν συγκεκριμένη δομή ώστε η διαστρωματική παρατήρηση να σχετίζεται με την αντίστοιχη χρονική παρατήρηση, δηλαδή έχουν διάσταση χώρου και χρόνου.

Υπάρχουν πολλά πλεονεκτήματα από την χρήση των πάνελ δεδομένων, όπως το ότι επιτρέπουν να ληφθεί υπόψη η ανομοιογένεια μεταξύ των οικονομικών μονάδων, αναλύοντας την δυναμική των δεδομένων χρονικά, διατηρώντας την ετερογένεια στα χαρακτηριστικά της κάθε μονάδας. Αντίθετα οι απλές χρονολογικές σειρές αγνοούν την διαφορετικότητα στα χαρακτηριστικά και μπορεί να οδηγήσουν σε μεροληπτικά συμπεράσματα, ενώ τα πάνελ δεδομένα δίνουν τη δυνατότητα να εξετάζονται τόσο οι στατικές όσο και οι δυναμικές αλληλεξαρτήσεις. Ακόμη η συγκεκριμένη μεθοδολογία μας επιτρέπει να ελέγξουμε για παράγοντες που μπορεί να μεταβάλλονται διαστρωματικά, αλλά όχι διαχρονικά ή για παράγοντες που προκαλούν μεροληψία λόγω παράλειψης μεταβλητών.

Επιπλέον η μέθοδος επιτρέπει την εμπειρική ανάλυση πολυπλοκότερων θεωρητικών υποδειγμάτων και παρακάμπτει το βασικό πρόβλημα των διαστρωματικών στοιχείων που είναι η ετεροσκεδαστικότητα. Η χρήση πάνελ δεδομένων περιέχει πολύ περισσότερες πληροφορίες για την κάθε οικονομική οντότητα, κάτι που οδηγεί στην βελτίωση των εκτιμώμενων συντελεστών και βοηθά στον περιορισμό της πολυσυγγραμικότητας, κάνοντας την έρευνα πιο συνεπής.

Ωστόσο η μέθοδος παρουσιάζει και μειονεκτήματα. Αρχικά είναι δύσκολο ο σχεδιασμός μιας τέτοιας έρευνας και η συλλογή του μεγάλου αριθμού των στατιστικών δεδομένων. Επιπλέον μπορεί να παρουσιαστούν σφάλματα μέτρησης των μεταβλητών ή ακόμη και σφάλματα κατά τη συλλογή και καταγραφή των στατιστικών παρατηρήσεων.

1.1.1. Βασικό υπόδειγμα

Στην πάνελ ανάλυση, το βασικό υπόδειγμα διατυπώνεται ως εξής:

$$Y_{it} = a_0 + a_1X_{it,1} + a_2X_{it,2} + \dots + a_kX_{it,k} + \varepsilon, \text{ όπου}$$

$$Y_{it}: \text{είναι η παρατήρηση της μονάδας } i \text{ της εξάρτημένης μεταβλητής } Y \text{ για } i \\ = 1,2,3, \dots, N \text{ και } t = 1,2,3, \dots, T$$

$X_{t,k,j}$: είναι η t παρατήρηση της μονάδας i της ανεξάρτητης μεταβλητής X_j για $i = 1,2,3, \dots, N$ $t = 1,2,3, \dots, T$ και $j = 1,2,3, \dots, K$

ε : είναι το σφάλμα της πρόβλεψης

6.2 ΜΕΘΟΔΟΣ ΕΛΑΧΙΣΤΩΝ ΤΕΤΡΑΓΩΝΩΝ (OLS)

Η εκτίμηση των παραμέτρων του μοντέλου γίνεται με τη μέθοδο των ελάχιστων τετραγώνων (OrdinaryLeastSquares ή OLS). Η μέθοδος αποσκοπεί στην ελαχιστοποίηση του αθροίσματος των τετραγώνων των καταλοίπων, δηλαδή το άθροισμα των τετραγώνων των αποκλίσεων από τη γραμμή παλινδρόμησης που προκύπτει, είναι ελάχιστο. Από την μέθοδο OLS προσδιορίζεται η ευθεία που προσεγγίζει όσο το δυνατόν περισσότερο τα σημεία του διαγράμματος διασποράς.

Με σκοπό να γίνει η καλύτερη προσαρμογή του μοντέλου στα δεδομένα, υπολογίζεται ο συντελεστής προσδιορισμού R^2 , με βάση το μοντέλο παλινδρόμησης. Ο συντελεστής προσδιορισμού είναι ένα μέτρο της ικανότητας του μοντέλου να προσαρμόζεται. Ανεξάρτητα από τον αριθμό των ερμηνευτικών μεταβλητών, ο συντελεστής ορίζεται ως η αναλογία της μεταβλητότητας της εξαρτημένης μεταβλητής που ερμηνεύεται από την παλινδρόμηση, δηλαδή από τις ανεξάρτητες μεταβλητές. Ο συντελεστής παίρνει τιμές στο διάστημα (0,1), όταν έχει τιμή κοντά στο μηδέν οι ανεξάρτητες μεταβλητές δεν παρουσιάζουν συσχέτιση με την εξαρτημένη. Με λίγα λόγια όσο πιο κοντά στη μονάδα είναι η τιμή R^2 , τόσο καλύτερα προσεγγίζει και ερμηνεύει το μοντέλο την εξαρτημένη μεταβλητή.

Η τιμή του συντελεστή επηρεάζεται άμεσα από το πλήθος των ανεξάρτητων μεταβλητών του μοντέλου. Αν το δείγμα έχει μικρό αριθμό παρατηρήσεων και μεγάλο αριθμό ερμηνευτικών μεταβλητών, προκύπτει πρόβλημα συνέπειας και ακρίβειας των εκτιμητών.

Για να αντιμετωπιστεί αυτό το πρόβλημα χρησιμοποιείται ο διορθωμένος συντελεστής προσδιορισμού. Η βασική τους διαφορά είναι πως αν στο μοντέλο προστεθεί μια καινούργια μεταβλητή, ο συντελεστής προσδιορισμού θα αυξηθεί, ανεξάρτητα από το αν η νέα μεταβλητή συνεισφέρει σημαντικά ή όχι στην ερμηνευμένη μεταβλητή, ενώ αντίθετα ο διορθωμένος συντελεστής ενδέχεται να αυξηθεί ή να μειωθεί ανάλογα, επομένως είναι πιο συνεπής.

Για να διαπιστωθεί αν το μοντέλο είναι κατάλληλο για την ερμηνεία της εξαρτημένης μεταβλητής, χρησιμοποιείται το F-test. Το αποτέλεσμα του κριτηρίου προκύπτει από την παλινδρόμηση και αν η κριτική του τιμή είναι στατιστικά σημαντική τότε το μοντέλο είναι κατάλληλο να εξηγήσει τη μεταβλητότητα της εξαρτημένης μεταβλητής.

6.3 ΒΑΣΙΚΗ ΕΞΙΣΩΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΒΛΗΤΩΝ

Με βάση τα παραπάνω οι δύο εξισώσεις που θα χρησιμοποιηθούν είναι η εξής:

$$\begin{aligned} \text{Φορολογικά έσοδα} &= \beta_0 + \beta_1 * \text{μη εξυπηρετούμενα δάνεια} + \beta_2 * \\ &\text{ανάπτυξη κατά κεφαλήν επί ΑΕΠ} + \beta_3 * \text{εργοδότες} + \beta_4 * \text{εργατικό δυναμικό} + \beta_5 * \\ &\text{μισθοί των εργαζομένων στις επιχειρήσεις} + \beta_6 * \text{αποθέματα συναλλαγών} \quad (1) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Εγχώριες πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα} &= \beta_0 + \beta_1 * \\ &\text{μη εξυπηρετούμενα δάνεια} + \beta_2 * \text{ανάπτυξη κατά κεφαλήν επί ΑΕΠ} + \beta_3 * \\ &\text{εργοδότες} + \beta_4 * \text{εργατικό δυναμικό} + \beta_5 * \text{κρατικά έσοδα} + \beta_6 * \\ &\text{αποθέματα συναλλαγών} \quad (2) \end{aligned}$$

Τα φορολογικά έσοδα αναφέρονται στις υποχρεωτικές μεταβιβάσεις προς την κεντρική κυβέρνηση για δημόσιους σκοπούς. Εξαιρούνται ορισμένες υποχρεωτικές μεταβιβάσεις, όπως πρόστιμα, ποινές, και οι περισσότερες από τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης. Οι επιστροφές και οι διορθώσεις φορολογικών εσόδων που έχουν συλλέγει λανθασμένα θεωρούνται αρνητικά έσοδα.

Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια της Τράπεζας στο σύνολο των ακαθάριστων δανείων είναι η αξία των μη εξυπηρετούμενων δανείων διαιρούμενη με τη συνολική αξία του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων (συμπεριλαμβανομένων των μη εξυπηρετούμενων δανείων πριν από την αφαίρεση των προσωρινών πιστώσεων απώλειας του συγκεκριμένου δανείου). Το ποσό δανείου που καταγράφεται ως μη αποδοτικό θα πρέπει να είναι η ακαθάριστη αξία του δανείου, όπως καταγράφεται στον ισολογισμό και όχι μόνο το ποσό που έχει καθυστερήσει.

Η στατιστική δημοσίων οικονομικών παρέχει μια επισκόπηση του μεγέθους και του ρόλου της κεντρικής διοίκησης σε σχέση με τις εθνικές οικονομίες. Τα έσοδα είναι εισπράξεις από φόρους, εισφορές κοινωνικής ασφάλισης και άλλα έσοδα, όπως πρόστιμα, αμοιβές, ενοίκια και έσοδα από περιουσιακά στοιχεία ή πωλήσεις. Δαπάνες είναι οι πληρωμές σε μετρητά για τις επιχειρησιακές δραστηριότητες της κυβέρνησης για την παροχή

αγαθών και υπηρεσιών. Περιλαμβάνει αποζημίωση των εργαζομένων, τόκους και επιδοτήσεις, επιχορηγήσεις, κοινωνικές παροχές, καθώς και άλλα έξοδα, όπως ενοίκια και μερίσματα. Ταμειακό πλεόνασμα ή έλλειμμα είναι τα έσοδα (συμπεριλαμβανομένων των επιχορηγήσεων), μείον έξοδα, μείον τις καθαρές απολαβές μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων. Καθαρή ανάληψη υποχρεώσεων είναι η εσωτερική χρηματοδότηση (που λαμβάνεται από τους κατοίκους) και από εξωτερική χρηματοδότηση (που λαμβάνεται από μη κατοίκους) ή ο τρόπος με τον οποίο μια κυβέρνηση παρέχει οικονομικούς πόρους για να καλύψει το έλλειμμα του προϋπολογισμού ή διαθέτει οικονομικούς πόρους που προέρχονται από το πλεόνασμα του προϋπολογισμού. Το συνολικό χρέος είναι το συνολικό ύψος των άμεσων κρατικών συμβατικών υποχρεώσεων προς άλλους που λήγουν μια συγκεκριμένη ημερομηνία.

Ποσοστό ετήσιου ρυθμού αύξησης του κατά κεφαλήν ΑΕΠ με βάση σταθερό τοπικό νόμισμα. Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι ένα προϊόν που διαιρείται με τον πληθυσμό στα τέλη του πρώτου εξαμήνου. Το ΑΕΠ σε τιμές αγοραστή είναι το άθροισμα της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας από όλους τους παραγωγούς κατοίκους της οικονομίας και τυχόν φόρων μείον τα προϊόντα και τις επιδοτήσεις που δεν περιλαμβάνονται στην αξία των προϊόντων. Υπολογίζεται χωρίς τις απαλλαγές για την υποτίμηση κατασκευασμένων στοιχείων ή για την εξάντληση και την υποβάθμιση των φυσικών πόρων.

Οι εγχώριες πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα αναφέρονται σε χρηματοδοτικούς πόρους που προβλέπονται για τον ιδιωτικό τομέα, όπως μέσω δανείων, αγορών κινητών αξιών γενικής φύσης και εμπορικών πιστώσεων και άλλων εισπρακτέων λογαριασμών, που δύνανται να αξιώσουν την επιστροφή. Για ορισμένες χώρες οι εν λόγω ισχυρισμοί περιλαμβάνουν πιστώσεις προς τις δημόσιες επιχειρήσεις.

Οι εργοδότες αναφέρονται ως εκείνοι οι εργαζόμενοι που, είτε εργάζονται για δικό τους λογαριασμό ή με έναν ή λίγους εταίρους, διατηρούν θέσεις εργασίας που ορίζονται ως "θέσεις εργασίας αυτοαπασχόλησης", δηλαδή θέσεις εργασίας των οποίων η αμοιβή εξαρτάται άμεσα από τα κέρδη που προήλθαν από τα παραγόμενα εμπορεύματα και υπηρεσίες και, με την ιδιότητα αυτή, έχουν προσλάβει, σε συνεχή βάση, ένα ή περισσότερα άτομα για να εργαστούν γι' αυτούς ως υπάλληλοι.

Το εργατικό δυναμικό είναι η προσφορά εργασίας για την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών σε μια οικονομία. Περιλαμβάνει τα άτομα που απασχολούνται αυτήν τη στιγμή

και τα άτομα που είναι άνεργα αλλά αναζητούν εργασία, καθώς αυτούς που αναζητούν εργασία για πρώτη φορά.

Οι ωρομίσθιοι και έμμισθοι εργαζόμενοι (υπάλληλοι) είναι οι εργαζόμενοι οι οποίοι κατέχουν το είδος των θέσεων εργασίας που ορίζεται ως "αμειβόμενες θέσεις εργασίας", οι κάτοχοι των οποίων διαθέτουν ρητές (γραπτές ή προφορικές) ή υπονοούμενες συμβάσεις εργασίας που τους δίνουν μια βασική αμοιβή, η οποία δεν εξαρτάται άμεσα από τα έσοδα της μονάδας για την οποία εργάζονται.

Οι εισηγμένες μετοχές αναφέρονται στην συνολική αξία των μετοχών που πωλούνται κατά τη διάρκεια της περιόδου. Ο δείκτης αυτός συμπληρώνει το δείκτη κεφαλαιοποίησης της αγοράς, αποδεικνύοντας αν οι συναλλαγές είναι αντίστοιχες του μεγέθους της αγοράς.

7. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Σε αυτή την ενότητα θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την συλλογή των δεδομένων των τριών χωρών που συμμετέχουν στην έρευνα, Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία. Από τον ακόλουθο προκύπτει ότι η Ελλάδα έχει μεγαλύτερο ποσοστό κατά μέσο όρο από την Ισπανία και την Ιταλία, στα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (Μ.Ο=25.9%), στα φορολογικά έσοδα (Μ.Ο=23.5%) και στο ποσοστό των εργοδοτών (Μ.Ο=7.4%). Η Ισπανία έχει μεγαλύτερο μέσο όρο από τις άλλες χώρες στο ποσοστό στις εγχώριες πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα επί του ΑΕΠ (Μ.Ο.= 141.5%), στους μισθούς των εργαζομένων σε

επιχειρήσεις (Μ.Ο.= 83%), στα αποθέματα συναλλαγών (Μ.Ο.= 72.8%), στα κρατικά έσοδα (Μ.Ο.= 44.8%) και στην ανάπτυξη κατά κεφαλήν ΑΕΠ (Μ.Ο.= 0.21%). Τέλος, η Ιταλία συγκέντρωσε τον μεγαλύτερο μέσο όρο στο εργατικό δυναμικό (Μ.Ο.= 25.1 εκ).

	Ελάχιστη τιμή	Μέγιστη τιμή	Μέσος όρος	Τυπική απόκλιση
Μη εξυπηρετούμενα δάνεια (%)	4,67	45,57	25,9	14,82
Κρατικά έσοδα (%)	30,01	33,30	31,6	1,06
Ανάπτυξη κατά κεφαλήν ΑΕΠ (%)	-9,00	2,19	-2,1	3,83
Εγχώριες πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα επί του ΑΕΠ (%)	88,02	118,11	105,9	12,24
Εργοδότες (%)	6,33	8,34	7,4	0,63
Εργατικό δυναμικό (σε εκατομμύρια)	4,87	5,14	5,00	0,99
Μισθοί εργαζομένων στις επιχειρήσεις (%)	63,01	66,01	64,7	1,04
Φορολογικά έσοδα (%)	19,78	26,32	23,5	2,50
<i>Ελλάδα</i> Αποθέματα συναλλαγών (%)	5,45	26,32	11,00	5,59
Μη εξυπηρετούμενα δάνεια (%)	2,81	9,38	5,7	2,05
<i>Ισπανία</i> Κρατικά έσοδα (%)	40,88	48,60	44,8	3,04

<i>Ιταλία</i>	Ανάπτυξη κατά κεφαλήν ΑΕΠ (%)	-4,61	3,92	0,21	2,67
	Εγχώριες πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα επί του ΑΕΠ (%)	99,66	173,98	141,5	28,94
	Εργοδότες (%)	4,96	5,69	5,2	0,25
	Εργατικό δυναμικό (σε εκατομμύρια)	22,86	23,57	23,2	0,26
	Μισθοί εργαζομένων στις επιχειρήσεις (%)	82,14	83,61	83,00	0,51
	Φορολογικά έσοδα (%)	11,11	14,46	13,4	1,02
	Αποθέματα συναλλαγών (%)	43,95	106,27	72,8	19,42
	Μη εξυπηρετούμενα δάνεια (%)	6,28	18,06	13,00	4,16
	Κρατικά έσοδα (%)	20,62	23,86	22,8	1,12
	Ανάπτυξη κατά κεφαλήν ΑΕΠ (%)	-5,71	1,87	-0,7	2,44
	Εγχώριες πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα επί του ΑΕΠ (%)	76,99	94,06	87,4	5,50
	Εργοδότες (%)	6,15	6,92	6,60	0,25
	Εργατικό δυναμικό (σε εκατομμύρια)	24,42	25,73	25,1	0,50

Μισθοί εργαζομένων στις επιχειρήσεις (%)	74,55	76,85	75,5	0,78
Φορολογικά έσοδα (%)	21,82	23,61	22,9	0,64
Αποθέματα συναλλαγών (%)	17,12	57,51	32,7	13,61

Πίνακας 1: Περιγραφικά στοιχεία για τις μεταβλητές ανά χώρα

Από τον ακόλουθο πίνακα προκύπτει ότι τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια έχουν ισχυρή συσχέτιση με τα φορολογικά έσοδα ($r=0.737$, $p<0.01$). Ακόμα τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια έχουν μέτρια συσχέτιση με το ποσοστό των εργοδοτών ($r=0.418$, $p<0.05$), Ενώ υπάρχει αρνητική μέτρια συσχέτιση μεταξύ των μη εξυπηρετούμενων δανείων και των μισθών των εργαζομένων στις επιχειρήσεις ($r= - 0,673$, $p<0.01$), των αποθεμάτων συναλλαγών ($r=-0,664$, $p<0.01$) και του εργατικού δυναμικού ($r=-0,628$, $p<0.01$).

Τα κρατικά έσοδα έχουν μέτρια συσχέτιση με τις εγχώριες πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα επί του ΑΕΠ ($r=0.670$, $p<0.01$), με τα αποθέματα των συναλλαγών ($r=0.569$, $p<0.01$) και με τους μισθούς των εργαζομένων στις επιχειρήσεις ($r=0.505$, $p<0.01$). Ενώ υπάρχει ισχυρή αρνητική συσχέτιση μεταξύ των κρατικών εσόδων και των φορολογικών εσόδων ($r=0.805$, $p<0.01$) και μέτρια αρνητική συσχέτιση μεταξύ των κρατικών εσόδων και του ποσοστού των εργοδοτών ($r=-0.665$, $p<0.01$).

Η ανάπτυξη κατά κεφαλήν ΑΕΠ παρουσιάζει μέτρια θετική συσχέτιση με τους μισθούς των εργαζομένων στις επιχειρήσεις ($r=0.362$, $p<0.05$), ενώ μέτρια αρνητική συσχέτιση με το ποσοστό των εργοδοτών ($r=-0,436$, $p<0.05$).

Οι εγχώριες πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα επί του ΑΕΠ έχουν μέτρια σχέση με τα αποθέματα των συναλλαγών ($r=0.689$, $p<0.01$) με τους μισθούς των εργαζομένων στις επιχειρήσεις ($r=0.422$, $p<0.05$). Ενώ οι εγχώριες πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα επί του ΑΕΠ έχουν αρνητική ισχυρή σχέση με τα φορολογικά έσοδα ($r=-0.725$, $p<0.01$) και μέτρια αρνητική σχέση με το ποσοστό των εργοδοτών εγχώριες πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα επί του ΑΕΠ έχουν μέτρια σχέση με τα αποθέματα των συναλλαγών ($r=-0.531$, $p<0.01$).

Το ποσοστό των εργοδοτών έχει ισχυρή αρνητική σχέση με τους μισθούς των εργαζομένων στις επιχειρήσεις ($r=-0.875$, $p<0.01$) και με τα αποθέματα των συναλλαγών ($r=-$

0.723, $p < 0.001$) και μέτρια αρνητική σχέση με το εργατικό δυναμικό ($r = -0.656$, $p < 0.001$), Ενώ το ποσοστό των εργοδοτών έχει θετική ισχυρή σχέση με τα φορολογικά έσοδα ($r = 0.740$, $p < 0.01$).

Το εργατικό δυναμικό έχει ισχυρή θετική σχέση με τους μισθούς των εργαζομένων στις επιχειρήσεις ($r = 0.873$, $p < 0.01$) και μέτρια θετική σχέση με τα αποθέματα συναλλαγών ($r = 0.630$, $p < 0.01$). Ενώ το εργατικό δυναμικό έχει μέτρια αρνητική σχέση με τα φορολογικά έσοδα ($r = -0.449$, $p < 0.01$)

Τέλος, οι μισθοί των εργαζομένων στις επιχειρήσεις έχει ισχυρή θετική σχέση με τα αποθέματα των συναλλαγών ($r = 0.853$, $p < 0.01$), ενώ έχουν αρνητική ισχυρή σχέση με τα φορολογικά έσοδα ($r = -0.783$, $p < 0.01$). Τα φορολογικά έσοδα έχουν ισχυρή αρνητική σχέση με τα αποθέματα των συναλλαγών ($r = -0,846$, $p < 0.01$).

		Μη εξυπηρ ετούμεν α δάνεια	Κρατικά έσοδα	Ανάπ τυξη κατά κεφαλ ήν ΑΕΠ	Εγχώριες πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα επί του ΑΕΠ	Εργοδ ότες	Εργατικ ό δυναμικ ό	Μισθοί εργαζομ ένων στις επιχειρή σεις	Φορ ολο γικά έσο δα	Αποθέ ματα συναλλ αγών
Μη εξυπηρετο ύμενα δάνεια	PearsonC orrelation	1	-,284	,112	-,260	,418*	-,628**	-,673**	,737**	-,664**
	Sig. (2- tailed)		,109	,536	,144	,015	,000	,000	,000	,000
Κρατικά έσοδα	PearsonC orrelation	-,284	1	,267	,670**	-	,031	,505**	-	,569**
	Sig. (2- tailed)	,109		,132	,000	,000	,864	,003	,000	,001
Ανάπτυξη κατα κεφαλήν ΑΕΠ	PearsonC orrelation	,112	,267	1	-,166	-,436*	,278	,362*	-	,098
	Sig. (2- tailed)	,536	,132		,355	,011	,117	,038	,667	,589

Εγγύριες πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα επί του ΑΕΠ	Pearson Correlation	-,260	,670**	-,166	1	-,531**	,082	,422*	-,725**	,689**
	Sig. (2-tailed)	,144	,000	,355	,001	,652	,014	,000	,000	,000
Εργοδότες	Pearson Correlation	,418*	-,665**	-,436*	-,531**	1	-,656**	-,875**	,740**	-,723**
	Sig. (2-tailed)	,015	,000	,011	,001	,000	,000	,000	,000	,000
Εργατικό δυναμικό	Pearson Correlation	-,628**	,031	,278	,082	-,656**	1	,873**	-,449**	,630**
	Sig. (2-tailed)	,000	,864	,117	,652	,000	,000	,000	,009	,000
Μισθοί εργαζομένων στις επιχειρήσεις	Pearson Correlation	-,673**	,505**	,362*	,422*	-,875**	,873**	1	-,783**	,835**
	Sig. (2-tailed)	,000	,003	,038	,014	,000	,000	,000	,000	,000
Φορολογικά έσοδα	Pearson Correlation	,737**	-,805**	-,078	-,725**	,740**	-,449**	-,783**	1	-,846**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,667	,000	,000	,009	,000	,000	,000
Αποθέματα συναλλαγών	Pearson Correlation	-,664**	,569**	,098	,689**	-,723**	,630**	,835**	-,846**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,001	,589	,000	,000	,000	,000	,000	,000

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Πίνακας 2: Έλεγχος συσχέτισης των μεταβλητών

Στην συνέχεια πραγματοποιήθηκαν δύο γραμμικές παλινδρομήσεις για να προσδιοριστούν τα μοντέλα που ορίστηκαν στο προηγούμενο κεφάλαιο.

Πρώτα θα ελεγχθεί το μοντέλο

Φορολογικά έσοδα

$$= \beta_0 + \beta_1 * \text{μη εξυπηρετούμενα δάνεια} + \beta_2 * \text{ανάπτυξη κατά κεφαλήν επί ΑΕΠ} + \beta_3 * \text{εργοδότες} + \beta_4 * \text{εργατικό δυναμικό} + \beta_5 * \text{μισθοί των εργαζομένων στις επιχειρήσεις} + \beta_6 * \text{αποθέματα συναλλαγών}$$

Από τον πίνακα 3 παρουσιάζεται ότι οι ανεξάρτητες μεταβλητές του μοντέλου επεξηγούν την εξαρτημένη, φορολογικά έσοδα, κατά 97,6%.

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,988 ^a	,976	,971	,84961

a. Predictors: (Constant), Αποθέματα συναλλαγών, Ανάπτυξη κατά κεφαλήν ΑΕΠ, Εργατικό δυναμικό, Μη εξυπηρετούμενα δάνεια, Εργοδότες, Μισθοί εργαζομένων στις επιχειρήσεις

Πίνακας 3: Συντελεστής προσδιορισμού για το πρώτο μοντέλο

Από τον ακόλουθο πίνακα προκύπτει ότι στατιστικά σημαντικές είναι οι μεταβλητές μη εξυπηρετούμενα δάνεια ($p=0.000 < 5\%$), η ανάπτυξη κατά κεφαλήν ΑΕΠ, ($p=0.020 < 5\%$), το εργατικό δυναμικό ($p=0.000 < 5\%$), και οι μισθοί των εργαζομένων ($p=0.000 < 5\%$). Άρα το μοντέλο που προκύπτει είναι το εξής:

Φορολογικά έσοδα

$$= 58,2 + 0,170 * \text{μη εξυπηρετούμενα δάνεια} + 0,162 * \text{ανάπτυξη κατά κεφαλήν επί ΑΕΠ} + 0,510 * \text{εργατικό δυναμικό} - 0,727 * \text{μισθοί των εργαζομένων στις επιχειρήσεις}$$

Άρα από το μοντέλο παρουσιάζεται ότι τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, η ανάπτυξη κατά κεφαλήν ΑΕΠ και το εργατικό δυναμικό επηρεάζουν θετικά τα φορολογικά έσοδα. Ενώ οι μισθοί των εργαζομένων επηρεάζουν αρνητικά τα φορολογικά έσοδα.

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	58,182	9,421		6,176	,000
	Μη εξυπηρετούμενα δάνεια	,170	,022	,415	7,837	,000
	Ανάπτυξη κατά κεφαλήν ΑΕΠ	,162	,065	,102	2,479	,020
	Εργοδότες	,800	,401	,160	1,995	,057
	Εργατικό δυναμικό	,510	,042	,948	12,134	,000
	Μισθοί εργαζομένων στις επιχειρήσεις	-,727	,107	-,125	-6,795	,000
	Αποθέματα συναλλαγών	-,021	,011	-,122	-1,806	,082

a. Dependent Variable: Φορολογικά έσοδα

Πίνακας 4: Συντελεστές του πρώτου μοντέλου

Στην συνέχεια θα ελεγχθεί το μοντέλο

Εγχώριες πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα

$$\begin{aligned}
 &= \beta_0 + \beta_1 * \text{μη εξυπηρετούμενα δάνεια} + \beta_2 \\
 &* \text{ανάπτυξη κατά κεφαλήν επί ΑΕΠ} + \beta_3 * \text{εργοδότες} + \beta_4 \\
 &* \text{εργατικό δυναμικό} + \beta_5 * \text{κρατικά έσοδα} + \beta_6 \\
 &* \text{αποθέματα συναλλαγών}
 \end{aligned}$$

Από τον πίνακα 5 παρουσιάζεται ότι οι ανεξάρτητες μεταβλητές του μοντέλου επεξηγούν την εξαρτημένη, φορολογικά έσοδα, κατά 77,3%.

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1				

1 ,903^a ,815 ,773 13,80558

a. Predictors: (Constant), Αποθέματα συναλλαγών, Ανάπτυξη κατά κεφαλήν ΑΕΠ, Κρατικά έσοδα, Μη εξυπηρετούμενα δάνεια, Εργοδότες, Εργατικό δυναμικό

Πίνακας 5: Συντελεστής προσδιορισμού για το δεύτερο μοντέλο

Από τον ακόλουθο πίνακα προκύπτει ότι στατιστικά σημαντικές είναι οι μεταβλητές η ανάπτυξη κατά κεφαλήν ΑΕΠ, ($p=0.005 < 5\%$) και αποθέματα των συναλλαγών ($p=0.000 < 5\%$). Άρα το μοντέλο που προκύπτει είναι το εξής:

Εγχώριες πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα

$$= 196.330 - 3.283 * \text{ανάπτυξη κατά κεφαλήν επί ΑΕΠ} + 0.788$$

** αποθέματα συναλλαγών*

Άρα από το μοντέλο παρουσιάζεται ότι η ανάπτυξη κατά κεφαλήν επί του ΑΕΠ επηρεάζει αρνητικά τις εγχώριες πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα. Ενώ τα αποθέματα των συναλλαγών επηρεάζουν θετικά τις εγχώριες πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα.

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error			
1	(Constant)	196,330	88,809		2,211	,036
	Εργοδότες	-15,324	7,736	-,524	-1,981	,058
	Εργατικό δυναμικό	-1,719	,910	-,547	-1,890	,070
	Μη εξυπηρετούμενα δάνεια	,465	,386	,195	1,206	,239
	Κρατικά έσοδα	,106	,771	,034	,138	,891
	Ανάπτυξη κατά κεφαλήν ΑΕΠ	-3,283	1,067	-,352	-3,076	,005
	Αποθέματα συναλλαγών	,788	,170	,799	4,648	,000

a. Dependent Variable: Εγχώριες πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα επί του ΑΕΠ

Πίνακας 6: Συντελεστές του δεύτερου μοντέλου

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Οι καθαρές εισροές κεφαλαίων συνέβαλαν σε μια πραγματική ανατίμηση του νομίσματος στις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων, συμβάλλοντας έτσι στην εξήγηση των υφιστάμενων ελλειμμάτων του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών σε μεγάλο βαθμό. Ωστόσο, η κυμαινόμενη συναλλαγματική ισοτιμία δεν είναι το σωστό μέσο για την αποτροπή ανεπιθύμητων εισροών κεφαλαίων· αποτελεί ακόμη ένα εμπόδιο όσον αφορά την επέκταση των εξαγωγών βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα. Συνεπώς, Αλβανία και Σερβία θα πρέπει να εξετάσουν το ενδεχόμενο υιοθέτησης ενδιάμεσου συστήματος συναλλαγματικών ισοτιμιών το οποίο θα επιτρέπει ευρύτερες διακυμάνσεις. Η διεύρυνση των υπαρχουσών

ζωνών σε Κροατία και πΓΔΜ θα βοηθήσει επίσης στη μείωση της κερδοσκοπικής πίεσης στην αγορά. " υιοθέτηση ενός εθνικού νομίσματος δεν θα ήταν δυνατή για το Κοσσυφοπέδιο και το Μαυροβούνιο, καθώς είναι πολύ μικρά για να έχουν τη δική τους νομισματική και συναλλαγματική πολιτική και πιθανότατα θα πρέπει να πληρώσουν υψηλό τίμημα για την προστασία του νομίσματός τους από κερδοσκοπικές επιθέσεις. Αυτό που προτείνουμε εδώ – όπως και για τις άλλες χώρες– είναι ο έλεγχος των εισροών κεφαλαίων με την υιοθέτηση μέτρων όπως η χρήση ενός συστήματος ελάχιστων αποθεματικών και η επιβολή διαφοροποιημένων φόρων στις εισροές κεφαλαίων.

Δεδομένου ότι οι περισσότερες χώρες έχουν επιλέξει μια σταθερή πρόσδεση στο ευρώ ή ακόμη και έχουν υιοθετήσει το ευρώ μονομερώς, η βραχυπρόθεσμη επιλογή μιας σημαντικής ονομαστικής απόσβεσης για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας δεν είναι διαθέσιμη σε καμία χώρα της περιοχής. Επιπλέον, ο υψηλός βαθμός ευρωπαϊκής των δανείων σε ιδιωτικές επιχειρήσεις και νοικοκυριά, σε συνδυασμό με την αύξηση του εξωτερικού χρέους σε όλες τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων, καθιστούν ακόμη πιο απίθανες τις ισχυρότερες αποσβέσεις για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας. Ως υποκατάστατο της υποτίμησης του νομίσματος, όλα τα κράτη των Δυτικών Βαλκανίων – λίγο πολύ σκόπιμα – επιδόθηκαν σε δημοσιονομική υποτίμηση τα τελευταία χρόνια. Οι περισσότερες χώρες της περιοχής αύξησαν τους συντελεστές ΦΠΑ μειώνοντας παράλληλα τους συντελεστές φορολογίας εισοδήματος και τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης. Συνολικά, οι φορολογικές τροποποιήσεις των τελευταίων ετών μπορεί να συνέβαλαν στην προώθηση της υποκατάστασης των εισαγωγών και των εξαγωγών. Ταυτόχρονα, ωστόσο, έχουν αυξήσει επίσης το βάρος για τις ομάδες χαμηλού εισοδήματος, παρέχοντας παράλληλα ανακούφιση στους υψηλόμισθους.

Η περιοχή έχει δει αυξημένη χρήση των περιφερειακών και τομεακών διαρθρωτικών πολιτικών τα τελευταία χρόνια, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης των επενδύσεων, των επιδοτήσεων και των φορολογικών πλεονεκτημάτων. Ωστόσο, είναι πολύ δύσκολο να αξιολογηθεί η επιτυχία τέτοιων επενδυτικών πολιτικών, τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα. Το ίδιο ισχύει πιθανώς για τη ρυθμιστική πολιτική.

Μακροπρόθεσμα, ωστόσο, η προοπτική ένταξης στην ΕΕ θα πρέπει να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη βελτίωση των ρυθμιστικών πλαισίων στα Δυτικά Βαλκάνια σε μόνιμη βάση. " ισχυρή στήριξη από την Ευρωπαϊκή Ένωση προς τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων στις προσπάθειές τους να ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητά τους θα μπορούσε να είναι

αμοιβαία επωφελής μακροπρόθεσμα. Ωστόσο, η ένταξη στην ΕΕ από μόνη της δεν πρόκειται να εξαλείψει όλες τις ελλείψεις όσον αφορά την ανταγωνιστικότητα, όπως δείχνει η κροατική εμπειρία.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η διπλωματική εργασία είχε σκοπό να ελέγξει τις φορολογικές πολιτικές και την ανταγωνιστικότητα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην Νότια Ευρώπη. Στην έρευνα έλαβαν μέρος τρεις χώρες της Νότιας Ευρώπης, η Ελλάδα, η Ισπανία και η Ιταλία. Και οι μεταβλητές που εξετάστηκαν ήταν τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (%), τα κρατικά έσοδα (%), η ανάπτυξη κατά κεφαλήν ΑΕΠ (%), οι εγχώριες πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα επί του ΑΕΠ (%), οι εργοδότες (%), το εργατικό δυναμικό (σε εκατομμύρια), οι μισθοί εργαζομένων στις επιχειρήσεις (%), τα φορολογικά έσοδα (%) και τα αποθέματα συναλλαγών (%).

Από την περιγραφική ανάλυση προέκυψε ότι η Ελλάδα έχει μεγαλύτερο ποσοστό κατά μέσο όρο από την Ισπανία και την Ιταλία, στα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, στα φορολογικά έσοδα και στο ποσοστό των εργοδοτών. Η Ισπανία έχει μεγαλύτερο μέσο όρο από τις άλλες χώρες στο ποσοστό στις εγχώριες πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα επί του ΑΕΠ, στους μισθούς των εργαζομένων σε επιχειρήσεις, στα αποθέματα συναλλαγών, στα κρατικά έσοδα και στην ανάπτυξη κατά κεφαλήν ΑΕΠ. Και, η Ιταλία συγκέντρωσε τον μεγαλύτερο μέσο όρο στο εργατικό δυναμικό.

Από τον έλεγχο συσχέτισης προέκυψε ότι τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια έχουν ισχυρή συσχέτιση με τα φορολογικά έσοδα. Ακόμα τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια έχουν μέτρια συσχέτιση με το ποσοστό των εργοδοτών. Ενώ υπάρχει αρνητική μέτρια συσχέτιση μεταξύ των μη εξυπηρετούμενων δανείων και των μισθών των εργαζομένων στις επιχειρήσεις, των αποθεμάτων συναλλαγών και του εργατικού δυναμικού. Τα κρατικά έσοδα έχουν μέτρια συσχέτιση με τις εγχώριες πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα επί του ΑΕΠ, με

τα αποθέματα των συναλλαγών και με τους μισθούς των εργαζομένων στις επιχειρήσεις. Ενώ υπάρχει ισχυρή αρνητική συσχέτιση μεταξύ των κρατικών εσόδων και των φορολογικών εσόδων και μέτρια αρνητική συσχέτιση μεταξύ των κρατικών εσόδων και του ποσοστού των εργοδοτών. Η ανάπτυξη κατά κεφαλήν ΑΕΠ παρουσιάζει μέτρια θετική συσχέτιση με τους μισθούς των εργαζομένων στις επιχειρήσεις, ενώ μέτρια αρνητική συσχέτιση με το ποσοστό των εργοδοτών. Οι εγχώριες πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα επί του ΑΕΠ έχουν μέτρια σχέση με τα αποθέματα των συναλλαγών με τους μισθούς των εργαζομένων στις επιχειρήσεις .

Ενώ οι εγχώριες πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα επί του ΑΕΠ έχουν αρνητική ισχυρή σχέση με τα φορολογικά έσοδα και μέτρια αρνητική σχέση με το ποσοστό των εργοδοτών εγχώριες πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα επί του ΑΕΠ έχουν μέτρια σχέση με τα αποθέματα των συναλλαγών. Το ποσοστό των εργοδοτών έχει ισχυρή αρνητική σχέση με τους μισθούς των εργαζομένων στις επιχειρήσεις και με τα αποθέματα των συναλλαγών και μέτρια αρνητική σχέση με το εργατικό δυναμικό.

Ενώ το ποσοστό των εργοδοτών έχει θετική ισχυρή σχέση με τα φορολογικά έσοδα. Το εργατικό δυναμικό έχει ισχυρή θετική σχέση με τους μισθούς των εργαζομένων στις επιχειρήσεις και μέτρια θετική σχέση με τα αποθέματα συναλλαγών. Ενώ το εργατικό δυναμικό έχει μέτρια αρνητική σχέση με τα φορολογικά έσοδα. Και, οι μισθοί των εργαζομένων στις επιχειρήσεις έχει ισχυρή θετική σχέση με τα αποθέματα των συναλλαγών, ενώ έχουν αρνητική ισχυρή σχέση με τα φορολογικά έσοδα. Τα φορολογικά έσοδα έχουν ισχυρή αρνητική σχέση με τα αποθέματα των συναλλαγών.

Τέλος, από την έρευνα προέκυψε ότι τα φορολογικά έσοδα αυξάνονται από τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, η ανάπτυξη κατά κεφαλήν ΑΕΠ και το εργατικό δυναμικό, ενώ μειώνονται από τους μισθούς των εργαζομένων. Και οι εγχώριες πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα αυξάνονται από τα αποθέματα των συναλλαγών και μειώνονται από την ανάπτυξη του κατά κεφαλήν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΠΗΓΕΣ

- Devine, Pat (2010). *Democracy and Economic Planning*. Polity
- Gruda, S and Lindita M, (2018). *SMEs development and competition policy in Albania, Economics Scholl Tirana*. The Institute for Central and Eastern Europe and the Balkans, School of Economics Tirana University.
- Hajek, M., Janger, J., Macej, S. (2018). SMEs, Clusters and Competitiveness - The Austrian experience. Working paper, Bologna Conference of the OECD on “Enhancing the Competitiveness of SMEs in the Global Economy: Strategies and Policies”. *Institute for Industrial Research*. Vienna, pp. 1-22.
- Leitner, K-H and Güldenbergl. S. (2018). Generic strategies and firm performance in SMEs: a longitudinal study of Austrian SMEs. *Small Bus Econ*. 35(1), pp. 169-189.

- Myant, Martin; Drahokoupil, Jan (2010), *Transition Economies: Political Economy in Russia, Eastern Europe, and Central Asia*, Wiley-Blackwell,
- Pere E, and Hashorova A. (2013). Business regulation and economic growth in the Western Balkan countries. *Eastern Journal of European Studies*.
- Acs, Z. J. and Gifford, S. (1996), Innovation of Entrepreneurial Firms, *Small Business Economics*, 8: 203-218.
- Aiginger K. (2006a), Competitiveness: From a Dangerous Obsession to a Welfare Creating Ability with Positive Externalities, *Journal of Industry, Competition and Trade*, 6:161-177.
- Amin, A. and Robins, K. (1990), The re-emergence of regional economies? The mythical geography of flexible accumulation, *Environmental Planning D*, 8:7-34.
- Antonelli, C. (2000), Collective knowledge communication and innovation: the evidence of technological districts, *Regional Studies*, 34 (6): 537-47.
- Archibugi, D. and Pianta, M. (1992), *The technological specialization of advanced countries: a report to the EEC on international science and technology activities*, Boston: Kluwer Academic.
- Asheim, B. (1996), Industrial districts as learning regions: a condition for prosperity, *European Planning Studies*, 4 (4): 379-400.
- Audretsch, D. (2000), Corporate Form and Spatial Form, in G.L. Clark, M.P. Feldman and M.S. Gertler (eds), *The Oxford Handbook of Economic Geography*, Oxford: University Press.
- Audretsch, D., and Feldman, M. (1996), R&D spillovers and the geography of innovation and production, *American Economic Review*, 86/3: 630-40.
- Baumol W. J., Blackman S., Batey and Wolff, E., (1989), *Productivity and American Leadership. The Long View*, Cambridge MA and London, MIT Press.
- Bienkowski W., (2006), How much are studies of competitiveness worth? Some critical theoretical reflections on the issue, (Paper).
- Innovation Union Scoreboard 2011. <http://www.proinno-europe.eu/innometrics/page/innovation-union-scoreboard-2011>